

Megjelenik a Társalkodóval minden héten kétszer, t. i. vasárnap és csütörtökön. Előfizetheti helyben a szerkesztő s kiadó tulajdonosnál uri utca 453dik szám alatti Trattner-Károlyi ház első emeletében, egyhútt pedig minden királyi posta-hivatálnál. Az ausztriai birodalomba vagy külföldi tartományokba kívántató példányok iránt csupán a bécsi es. főpostahivatal utján történhetik a megrendelés. Az Ertesítőben mindenféle hirdetésny fölvetetik s pontosan és jutányosan közöltetik.

FOGLALAT. Magyar- és Erdélyország. (Kinevezés; névmagyarítások s előléptetések; figyeljünk az inségre II; debreczeni élet és társas viszonyok; Pestmegye rendkívüli közgyűlé- sének vége. Varasd, Temes és Soprony megyék közgyűlései; győr- városi tisztújítás; a jégverés ellen kölcsönösen biztosító magy. egyesület jan. 22kei közgyűlésének eredménye; a sopronyi takarék- pénztár állapota; budapesti napló.)

Amerika. (Forradalmi jelenetek Mexicóban; Paredes tá- bornok a lázadók élén, kinek részére előbb Veracruz, majd a főváros is nyilatkozott; a redemptoristák által Pennsylvániában alapított St. Mária nevű gyarmat.)

Spanyolország. (Lázongások különféle tartományok- ban; az adó behajthatatlansága Cataloniában; a kormány készületei Hayti sziget meghódítására; Narvaez miniszteruma széteszlik; S. Ana nyilatkozata az angol és francia udvaroknál a mexicói res- publicánok alkotmányos monarchiárá alakítására.)

Anglia. (Folyamodványok a gabnatörvények mellett és ellen; parlamenti viták — különösen a behozatali vámügy iránt; felsőházban a vasuti bizottság jelentése.)

Franciaország. (Vitakozás s tárgyalások mind a két kamrában; esatornák építésére pénzajánlat.)

Schweiz. (Az alkotmány-vizsgálati kérdés tárgyalása.)

Ertesítő. dunavizáltás.

Magyar- és Erdélyország

Ócs. s ap. kir. Főlsége Ghyka Diómód fogalmazó gyakornokot a flumei kir. kormányzónál tisztb. fogalmazó- zóvá kinevezte; Szegedváros következő lakosi idegen hangzsu- vezetékneveinek n. m. Jég er Imre városi esendbízott, Mannó Imre h. ügyvéd s választó polgár és Józsefvárosi se- bélsz testvérekének Vada s-rar: Vitti ch Károly h. ügyvéd- nek Vidyara, Fauszt Máté városi úrnoknak Okó l-re; Dá nne Balázs polgárnak Dáni-ra és Her e z József trieszti tüzikármentő társasági főgyűvelője s a szegedesongrádi takarékpénztár könyvvezetőjének Szivesy-re változta- tását k. megengedni méltóztatott.

A nm. magy. kir. udv. Kancelláriánál megürrült két udv. irnoki állomásra Mus ch Gergely és Heni sch Antal udv. járulnokok; ezek helyébe pedig járulnokokká Bran dl Károly és Rap er Lipót gyakornokok alkalmaztattak.

A nm. hétszemélyes tábla az újon rendszerezített vál- tó-osztályhoz irnokokul Laky József, Fodor Antal és Tóth Károly hites ügyvédekot nevezte ki.

Figyeljünk az inségre. II. Miként említém, a törvényhatóságoknak vannak szép és dicső jogaik, de az e- zeknek megfelelő bokros kötelességek sem hiányzanak, **mellyek egyike s ez a legfőbb: idején és észszerűen gon- doskodni arról, hogy a hatóságuk alá tartozó nép, melly jelentéktelen, állásában önmagával is tehetetlen — olly szükség által ne ostromoztassék, melly a hazának ezen erejét kíméletlenül elszibbasztva — a nemzet nagy és magasztos érdekeinek előmozdításától vonja el csak darab időre is ama tényezőket, mik arra okvetlenül megkivántanak. Hasonló intézkedés a hatóságok részéről annál is szükségesebb, mert a vétkes, vagy önző megfe- lejtkezés gyakran egész nemzet politikai életében olly nyom- tatéket varázsolhat a cselekvés színterére, mellynek ered- vénye mivel sem több sem kevesebb, mint nemzeti súlye- dés s a hatalom orvosolhatatlan súlyesztése. Coriolán meg- tagadá Róma szegény adózóitól a mindennapi falatra szük- séges gabonát s főleg e tette miatt, néhány év közbejöttével tönkre silányult az aristoerata patriciusok hatalma, utána pedig az egész nemzet. Nem akarom ugyan ezt erősítő ha- sonlatosságul felhozni — jól tudva, hogy voltak más okok is e szomorú elbukást előidézők, de ezek közt nem kis sze- reptet játszott a szükkeblü önzés, a kiváltságokhoz mar- czona ragaszkodás.**

E' mezőn, ugyancsak jelen korszakunkban találkoznk nyugatköt leghatalmasabb birodalmaival, az angol s franciaí- val; ezen országokban is szüknek mutatkozott a' termés s a' kormány azonnal a' megkivántató rendszabályokhoz fo- gott s' Anglia több százezer mérő gabnát hozottott Éjszak- amerika olesó vásártéireiről. Nálunk a' kormány szinte meg- tevé a' föllepéseket, intve a' megyei rendeket a' szüksege- sek mielőbbi elintézésére; minő erélylyel jártak és járnak el ezek e' komoly következhetsű dologban? olvashatjuk hir- lapjaink megyei közlésiből; e' lassúságot, vagy helyesebben **mondva: hanyag- s' akaratlanságot, sokan sokféleképp ma- gyarázták, én hajlandó vagyok azt ama keleti indolentiának tulajdonítani, melly e' nemzet néhányait — többek közt a' mohácsi vész előtt is olly eredetileg jellemző, kik mutató-ú- jaikon ragyogó arany gyűrűkkel is elűzhetőnek állítgaták Bizancz hódító óriását, de kinek kardesapásai alatt csak- ugyan az egész kar elvérzett gyűrűstül; pedig ha a' kivált- ságok bővös illatának csekélyebb hatást szerzendett a' tör- vényhozás, ha ezen időszakban nemcsak privilegimusos ne- mesek, hanem polgárok is leendettek az elzaklatott ország- ban, bizonyosan Mohács mezejét nem neveznök ma nemi- zeti temetőnek.**

Neis mondja senki ezen hivatkozást merésznek, vagy helyenkivülinek, mert ma a' közelszegényülés, a' népnek

sorvasztó inségben hagyatása nemkülönbön káros lehet a' hazára jelen iparszázadban, mint volt a' mohácsi csatavész ama lovagi korban; ennél fogva szoros polgári kötelessége minden egyes tehetősnek, de kivált hatóságoknak a' bekö- vetkezheto nagy baj megelőzésére lehető erőfeszítéssel mű- ködni; nincs nehézség a' cselekvésben ott, hol szilárd akarat lelkesíti a' koblet! Csak emberszeretet s kissé korlátozottabb ragaszkodás ollyan szabadtítékokhoz, mellyek bizonyos idő- ben, minő a' jelen századok elsilányulását vonhatják maguk után. Az e' téren számos teendő közt mindenekelőtt követ- kezőket vélnek előleg megállapítandóknak, még pedig kivé- tel nélkül minden megyében, akár elég az évi termés, akár nem; mert hol ez utolsó eset állt be, ott ezen intézkedések sikere csak a' bővebb terméssel megáldott más megyék hasonló rendelkezései által eszközölhető.

Mivel az inség az élelmiszerek nem léte, vagy hiánya miatt történik, olly esetben és körülmények közt, midőn ezen crisis félig előre látható, mint most, s szükséges lenne: hogy a' kormány az élelmiszerek kivételét az országból határozottan eltöltaná; ezt cselekvék a' belgák, ezt a' hol- landok, s nem sokára cselekvendik a' német vámszövetsé- get alkotó tartományok. Igaz ugyan, hogy szomszédink, ki- ket bővebb fizetésű években is hazánkbeli gabnával látunk el, ez által (ha még talán eddig nem látták volna elmagokat) szorultságba ejtetnének, mit kevésbbé egyeztetheti meg a' philanthrop eszmékkel; de mivel az önfentartási ösztön és kötelesség minden erőfeszítéssel eszközözendő, világos: hogy e' kötelesség a' fenebbi vád alól az olly tilalmat nemcsak fel- menti, hanem sokszorosan helyesli. E' tilalmi rendszer ter- mészetéből önként következik aztán, hogy semminemű olly- an czikkből, melly közvetlen élelmiszertül használtatik, minő a' burgonya, gabna, gyümölcs, pályinkát égetni szabad ne legyen. És ez lenne a' fő teendő. A' pályinkafőzési jog, mint regalefaj, s mint ollyen csak egy könnyeden elnem enyész- hető, ez igaz. A' mi jog, habár mások hátramaradását eszközö- kváltság biztosítja is, mindaddig, mig világos törvény ellen- kézőleg nem rendelkezik, mindig jog marad s' ekkép tiszte- letben tartandó; ez az én hitem is; de ott, hol a' status üg- ye forog kérdésben, ennek jölléte, vagy bajai orvosolta- tása teszi a' napi tárgyak legelsőbbikét. — A' s t a t u s a' nemzet jólléte előmozdítására szá- badon rendelkezhetik. Itt már az a' kérdés: vajon bekö- vetkezett e' nálunk ezen állapot? talán nem — talán igen! lehetne felelni; egyébiránt ezt most fejtegetni nem akarom, az idő majd bizonyosságot teend; de semmi esetre sem állunk ternés dolgában ugy, hogy minden intézkedést abban hagy- hatnánk; már pedig, véve huzánk kárpátvidéki megyéit, e- zek élelmi segélyezésökül a' helyhatóságok bármínő intézke- déseket tegyenek is, aligha szerezcent nem mosnak, ha a' pályinkafőzést a' mondott czikkekből megengedik; e' mel- lett a' statusnak minden rendelkezésinél kettős czélt kell szemügyre venni, u. m. a' polgárok anyagi és szellemi haszná- t; az anyagi haszon önként ajánlkozik, a' szellemi pedig, el levén a' méreg háritva, csak gyarapodni fog a' nevezett emberszeretős a' nemességnek öntagadó rendszabálya által.

Különösen a' népesebb városok körül, hol a' fogyasztás tetemesebb, figyelnie kell a' helyhatóságnak a' káros egyedárusság megakadályoztatására is; olly helyeken az ü- zérek vámsorompókön kívül szokják az árúkkal befelé siető együgyü falusiakat meglepni s' ármányos beszédekkel mintegy kizsákmányolni; ennek kettős kára van, első t. i. a- zoké, kiktől vásároltatott valami, második pedig a' fogyasztó népe, kik néhány üzér csalónak monopoliumává lettek. Ez ellen Pesten tanácslag ugyan történt intézkedés, vajna ne csupán papiron! egyebütt pedig még így sem; holott nem megvető forrása ez az inség s' elszegényülésnek. Nagy be- folyása van még a' népelelem könnyítésére a' mérték való- diságának; ezt nemcsak a' húsra kérjük értetni, hanem min- den néven nevezendő élelmiszerekre. Mióta a' mezei gazdák többsége aggodalmas panaszszal hirdeté ki az év termé- ketlenségét, azóta, mint varázsveszszó által illetettek táma- dának fel a' sütők, kofák, mészárosok, fa- és gabnaárusok, molnárok, szatócsok, s más hasonló bordájú üzérek, árui- kat pénzértéki tekintetben, hol t. i. megyei limitatio nem ki- vántatik, majd kétszeresen fel- a' kiszolgáltató mértéketpedig majd annyiszorosan lerugtaták; ez tény, mellyről minden, ki a' közel mult hónapokat Pesten töltte, vagy egyéb népe- sebb városban, meggyőződhetett s' meggyőződhetik. Vajjon találkozik e' most, ki a' pénzhiányban szenvedő népet meg- győzendő arról, hogy nincs inség, miután ó annak silya alatt napról napra érzékenyebben silányul? Megengedem, minthogy megengedni kell is, hogy van igen számos mag-

tár, mellyek buzával, liszittel s' több e' félével teljesek; de épen ez okozza a' neveztem inséget, mert a' szükséges rend- őri szabályok hiányában akadnak szurok-lelkü egyedek, kik külesve az időt és alkalmat, összeveszik a' termést, s' kiszámított speculatio utján híznak a' nép szirján, pedig az olly tett valódi méltelye az országnak

Vannak apróbb intézkedések is, mellyek az egésznek előmozdítására, nemkülönbön nevezetes tényezőkkül vehe- tők, mert mig egy részről takarékosra szoktatják a' né- pet s' így anyagi vagyonát becsülni, ugyanakkor egyszer- smind morális neveltetését elősegítik; illyenek eltöltatása a' bucsukon, lakodalmakon, sokadalmakon s' más nyilvános helyeken szokásos tivornya, melly közönségesen a' parasztnak sokszor egy vagy több hónapi keresetébe szokott ke- rülni; nemkülönbön a' eserevásárok megszüntetése; mi leg- inkább a' fazekasok, mész- és borárusok irányában szokott gyakoroltatni.

Ezek, mint mondám, mellékes intézkedések lennének; fő pedig a' viszony tökéletesebb rendbehozatása, mellyben áll a' szegény pór nép az állandó katonaság irányában tar- tozási tekintetben. Nem azt akarom itt mondani, hogy e' tartozások szüntessenek meg, mert ez annyi lenne, mint ellen- mondani a' törvénynek s' a' honvédelmi s' fentartási köteles- ségnek, hanem azt, hogy az illető megyék ezen tartozások kivetése s' beszédése iránt szabatosak és mindenkor ovato- sak legyenek; fölterjesztett számadásokból láthatni, hogy néhol a' helység félére is letisztázta katonai tartozását, még pedig az illetőséget természetben letenni nem bírván; azt pénzeért az akkori piaci áron, tehát jól drágán vala bevá- sárolni kénytelen; e' fonalat tovább gombolyítani nem aka- rom, de a' tisztelet, szeretet és bizodalom legőszintébb hang- ján szólok az azt kezelő lelkes urakhoz: vezélc csak némi- leg is fontolóra azon állást, mellyben a' jobbjágy teng, te- kintsék ezen tartozásoknak olly roppant veszteség melletti kiszolgáltatását, a' sok ingyen napszámot s' a' többit, meg- leszek győződve: hogy mindent el fognak követni, mi által a' nép terhes kötelességeinek teljesítése mellett nemcsak özszeroskadástól mentessék meg, hanem arányosabb kules szerint az azok végrehajtása után némi méltányos enyhítést is nyerhessen. A' nép erre méltó; méltó, hogy az illetők leg- alább erélyes hű kezeléssel könnyítsék a' sokoldalú terhet, melly alatt görnyedez. Türelem, szeretet s' engedékenység! és a' nép s' vele az ország nem fog inségben szenvedni! K.P.

Debreczeni élet- és társas viszonyok. Tisztelt szerkesztő ur! Magán-ügyeim elrendezése miatt De- breecenbe jövén némely helybeli isméreteket szereztem, mellyeket e' szabad kir. városul, mellynek üdvét a' nemzet és kormány egyenlő lelkesüléssel karolák fel, elhatározám magamat önnek becses lapjában közre tenni. S' annál in- kább buzdítottam fel erre, mivel ha van táj, ha van pont a' magyar hazában, mellynek felvirágoztatásán kettőzöttetett iparral működünk s' előmenetelen tiszszeresen örvendünk kell: hitem szerint e' magyar faj lakja vidék lenne az, mellyt mellőznünk nem szabad, melly gazdagon termő földé- vel hivatva van lakosaira vagy közzölléti édent elővárasz- lani, vagy szirjába fulasztani a' Kaukasz tővétül öröklött indolentiájában tespedő magyart.

Debreczen térképi helyzete által is mintegy rendelve van arra, hogy az állföld gyarapodásának, jóllétének és mi- veltségének központját tegye, hogy kereskedelmi felsősé- get kiküzdven a' magyar és erdélyi forgalmakban közben- járó legyen s' a' viszonyos érdekek kifejtése, nagyobbítása s' özszeolvasztása által azon czélt megközelíteni ügyeke- zék, melly a' magyart egy alkotmányos fedél alá helyezvén, jó és rosz idők sorsát különbség nélkül megosztván erőben egyesítse. És midőn olly magas eszme leng által a' század politikai szellemén, nem méltán buzog e' fel a' kebelben a' hazai ima e' város szebb jövőjeért? nem honfui köteles- ség szólit e' fel minden egyedet tehetségéhez képest e' ezéla munkálkodni? Azért minden tartózkodás nélkül ki- mondom ösztén, hogy a' hazai reform épületének itt még igen gyenge alapjai vannak, hogy férfiak kellenek a' gátra megtörni a' tespedés jegét s' józan értelemben vett cél- szerü lgratásokkal ideje lenne már fellépni s' a' haladás zászlóját kitűzni, mert meggyőződésemre mondom, hogy ki a' mostani körülmények közt elmarad, az önmagát temeti el s' utódok átkával, a' század nagy bűnével terheli lelkét. Azon felül az ildomosság is azt hozza magával, hogy ama rokonszenvvel, melly a' nemzet és kormányban mutatkozik, élni kell, mert a' jó alkalom eljátszása sorsunk mostoha- sá- gát megérdemelteti.

Ha tekintetbe vesszük amaz anyagi és szellemi hasznokat, mellyekkel a városok külföldön de hazánkban is hatottak a közjólétre; ha megemlékezünk arról, hogy a tudományok, művészetek és mesterségeknek mindenkor menedékhelyei valának, méltán tehetjük e kérdést: mi oka, hogy Debreczen sz. k. város 40—50 ezer lakóival—mire jelenleg nemcsak Európában de az egész világtörténetben is alig van példa, a civilizatio tekintetében olly hátra szorult? Nem szölok olly szempontokból, mellyek egyik vagy másik elfoglalt meggyőződése nyugalmát megháboríthatnák, hagyom a történetet maga tanúságival; hanem teszem magamat az életbe, és szölok az életből.

Debreczenben semmi, vagy legalább igen kevés van, a mi miveltebb egyedet megtelepülésre édesgetne a végett, hogy életüket nyugalomban élvén s társasági köröket alapítván magokból a miveltség sugarait másokba általszítvárogtatni ügyekezzenek. Ellenben igen sok alapos ok van, mellyek ellenszenvet támasztanak, sőt azokat is, kik nem szükség-vagy történetből hanem az élet kényelmei nem csekély áldozatával maradni ohajtanának ott, mintegy kivándorlásra készlik.

Nem azért, mintha a nemes város buzgalma ott, a hol igazságos, kellőleg méltányolni nem tudnám, sem azért, hogy bárkinek gyöngességét gyarlóságát nevétségessé tenni kívánám, de botránykozás nélkül nem nézhetni akár az utak lehető legroszszabb állapotát, akár a csatornáknak egy részben nem is létezését, más részben a létezők lehető legroszabb karbani tartását. Valamint lehetetlen fájdalmasan nem emlékezni az utcáknak nem kellőképeni világosítottasokról s ama bajokról, mellyek a szükséges politia- lis rendelkezések hiánya miatt nem kevésbé hatnak a nép- erkölcsre s megmetyezik ama természetstül alig különbözö állapotot, mellyből a miveltebb életbe perczenként kellene hatni. Csak vessünk emberszerető pillanatot amaz erkölcs-fekélyező aljas borházakra, mellyek nem csekély számú, és jobb érzésünkazonnal azt fogja sugalni hogy ennek így maradni nem szabad, hogy emberek közt élünk, kik előtt el kell zárunk az alkalmat, melly őket arra édesgeti hogy magukat az állati élvezetek vad gyönyöreire közé vessék.

Én csak néhány napot tölték Debreczenben, de egész örökkévalóságnak látszik nekem, ha elgondolom, mennyire megfosztva minden szellemi élvezettül élék növényi éltökét e szabad kir. város lakosai, mintha terjedelmes városok keblében is mintegy folytatnák a magánykodni szerető tan- yai nomád életet; ha elgondolom, hogy ama bölcsészeti elv, miszerint társaságra született az ember, mennyire hát- térbe szorított itt épen azok által, kik ha önérdékükre sa- ját boldogságukra ébredni s minélelőbb szemekből a szá- zados alkot kitörlni nem fogják, közelítend az idő, melly a jelen korban hallatlan eseményt jegyzend a történet év- könyvébe, t. i. hátramaradását és elsüllyedését olly nagy testületnek, mellyet velem együtt minden jobb érzésű pol- gár magyar honban mentül magasb czélokra lát hivatva. Egyes eseményeket vagy példákat nem akarok elősorolni, mellyekből azt megmutatnám, hogy az életszükségeinek első kellekeiben is mennyire szegény Debreczen, vagy pedig hogy az emberi társaságos létből kifolyó de rendhijány miatt minden pillanatban megtámadott polgári szabadsá- got lefesse; nem hallgathatom azonban el már azért sem, mivel korunknak nagy feladata a népnevelés, hogy a fő- felügyelés jogából származó, de nem tudom, milly oknál fog- va, mennyire magamnak tudomást szerezhettem, elhanyag- lott debreczeni színészetrül ne szöljak.

Ki a színészetet úgy isméri mint az élet s erény is- koláját, kinek fogalma van ama hatásról, mellyet a szín- szet a nép s előkelőiben gyakorol, annak lehetetlen min- denkép arra nem buzdíttatnia, hogy a színészetet a tökéle- tesbülésnek mentül magasb fokára helyezze. Itt azonban mit tapasztalunk? A városi hatóság, mellynek magát köz- vetlenül érdekelnie kellene, minden lelkesedés vagy simu- lás nélkül a miveltebb korhoz, mintegy elutasítani látszik a színészet magas ügyének felkarolását, s a mi még legro- szabb, megszenvedi azt, hogy mindennek inkább, mint szí- nészeknek nevezhető egyedek egyik vagy másik akár kül- földi akár hazai költők műveit becsökből kivegyék s ezál- tal magát az erény iskoláját erkölcsi ihletések helyett, vét- kes eszmék s felhevülések vagy elferdült szabadelvűség bün- helyévé alakítsák. Itt az idő, hogy e tekintetben is törté- nek már egyszer valami. A bemenet csak maga is a deb- reczeni színházba vagy inkább házszinbe elégségesen szö- l a debreczeni színészetrül. Azok részökrül pedig, kik ma- gokat a teendők élire állíták, kiknek hivatalaiknál fogva is szent kötelességük a nemes város érdekeit szívökön hor- dani, méltán várhatni, hogy egy minélelőbb építendő új szí- nházról s belé alkalmazandó színész társaságról komolyan gondolkozván ezen ügyet a pesti színészettel kapcsoltha tegyék.

Egyes hatósági végzések is nem csekély gátjai a pol- gárisodásnak. Illyes p. o. az ugynevezett lex agraria, melly-

szerint 16 nyilas földnél többet birni senkinek nem szabad minél fogva természetes, hogy ez a mezei gazdálkodást bilin- csekbe veré s annak felvirágozását csirájában elfojtja. Va- lamint ama határozat is, melly szerint minden házbirtokos el- idegeníthetetlenül földek birtokosává válik, mibül ismét az következik, hogy a helybeli polgár, földhöz levén lekötve terményző erők megszerzése helyett csupán az örökös egy- formáság kerékvágásában tengeti tőkét, ama kerékvá- gásban, mellyben a lex agraria szerint magát a jólétnek hármennyire csekély fokára sem küzdheti fel. Egyébiránt a mesterségeknek is milly kártékony hátramasokra van e házak utáni földek bírása, tapasztalásból legjobban kitel- szik, melly azt tanítja, hogy az iparizó, mihelyt szükségéi- ben födőzött gyarapodását csak türethöképen is megkö- zeli, házat vevén, a helyett hogy mesterségét tovább foly- tatván keresetének ágát tökéletesbítné, sokszor a napszá- mosi munkát is alig megtérítő földművelésre adja magát s ekkép a mesterséget háttérbe szorítván minden de különö- sen az élet kényelmeihez tartozó iparezikket méregdrágán s rozsz minőségben teszi vásárpiazcra s az előkelők és minden rendű megtelepültek nem csekély elidegenítettésök s bosszantatásukra fölösen fizetik a hanyagság indirect adóját. —

Ha a polgárisodásról kimerítőleg kívánék szölni, nem mellőzhetném a czéhek állapotába szigorúbetekintések kritikai szemléjét s egyebet, mik a tárgynak ugyneve- zett bensö oldalait illetik, valamint azt sem, hogy országos szempontokból szölván a közlekedési eszközöket s azok nyavalyás helyzetükből származó kereskedelmi csökkenést s ez által Debreczenre nem csekély mértékben háramló károkat megemlítem. Ezek azonban néhány nap, bár- mennyire megedzett igyekezet helyett, évek tapasztalásit, helybeli körülmények bővebb ismertetét igényelvén, e szép tért, t. i. sz. kir. Debreczen városa érdekeinek kifejtését a- zoktól elutalajdonítani nem kívánom, kiket a születés nem- csak feljogosít, de épen ösztönözve sarkal arra, hogy mel- lözve idegen befolyásokat a magyar eredeti jellem nemes büszkeségének méltó jelképét, azt t. i. hogy magoknak e- legék s hogy jólétük mellett valamit már mozdítani is ké- pesek, — valahára tanusítsák.

Hibáznék, ha mellőzném, sőt egyik fő oka, miért fel- szölalok, önnek t. szerkesztö ur! igen becses lapjában, az, hogy hazafiai érzésimbül kifolyó örömet nyilványtbas- sam a most alakult debreczeni takarékpénztár felett, melly- nek életbe léptetése azt látszik bizonyítani, miszerint az a- nyagi és szellemi öröket csak öszpontosítani kell tudni, hogy valami üdvöst megkezdeni lehessen.

Indítványozja ezen üdvös intézetnek Zalay Alois kir. udv. tanácsos és váltótörvényészeki elnök ö mélt. a város kisebb teremben február 7én számos közönségtül meglá- togatott ülésben bőven kifejté ezen intézetnek az alakítókra nézve mind philanthropicus oldalát, mind anyagi hasznait, szöval azon üdvös eredményeket, mellyeket a takarékbán- kok külföldön úgy, mint hazánkban idéztek elő. És miután mindazon anyagi és erkölcsi hatásokról szölott, mellyek ma- gát az intézetet mintegy isteni ihletés kifolyásává emelik, megemlíti azon helybeli körülményeket, mellyek a takarék- pénztárnak itt első tekintetre kevésbbé látszanak kedvezni. Azonban értelem- s akarat-egyesítés mindent legyöz, ha a tapasztalás azt fogja bizonyítani, hogy tanácsosabb sőt hasznosabb is a csekély öszvegeket, habár kevesbet gyü- mölcsözöleg, de bizonyosan és folyton gyümölcsözöleg kezelni, minden netalán félremagyarázásból eredhető el- lenszenv a takarékpénztár ellenében el fog szölni. Ezután kifejezvé ö mélt. azon emberi és polgári keblét egyenlön jellemző szép ohajtást, hogy bár lenghetné ö körül azon ön- tudat hogy, sz. kir. Debreczen városa lakosai mind anyagi javának mind erkölcsiségének eszközlésére s kifejtésére valamit azt mozdítani ö is segített, a város lakosinak ja- vát mindenkor szívén hordozó ns tanácsnak e részben, mit törvényhatóság tehetett, kifejtett buzgóságát, hogy minden egyesnek a takarékpénztári eszmével már huzamosb idő óta foglalkodását dicsérettel említté s túl tevén mago- kat a jelenlevők azon, hogy arról: vajjon kell e sz. kir. Deb- reczen városában takarékpénztárt létesíteni? vitakozná- nak, a tárgy érdemébe becsatkozván elnök ö méltósága által arra szöllítettak fel, hogy ezen üdvös intézetnek mi- ként s minélelőbb s mennél szöladabb alapokra tétele s mennél ezélrányosb létrehozása felett tanácskozzanak.

K. I. volt országgyölési érdemes követ, megköszön- vén a szab. kir. város részökrül ö méltóságának nemes buz- galmát egy e tárgyban mielöbb s mentül nagyobb sikerrel működendö választvány kineveztetését indítványozá, mel- lyet ö méltósága még ez ülésben mint közörömkialtással megválasztott elnök a legméltányosabb tekintettel minden sorsu és rangakra ki is nevezett, a működésnek mentül rövidebb határidö tüzetvén, az aláírási iver kibocsátása el- sö alkalomra halasztatván egyesületi jegyzöknek t. K. L. választatott meg.

Még egy van hátra, mívelvem utolsó cikkét teendi, s ez a „két félbenzakadt casinoi egyesület.“ Ki századunk szellemét csak kevésbé is fel fogja képes, lehetetlen első pil- ianatra által nem látnia, hogy anyagi és szellemi öröknek a társulati téren működés általi öszpontosítása ama magas czél, mellyet mindenkinek tehetségéhez képest megközeli- teni emberi fökötelessége s hogy csak ez az egyedüles út eredményhez vezetni azokat, kik tenni kívánnak azoknak el- lenében, kik a maradás s ez által az édes semmittevés ül- ben tengetvén le tököket a korral előre nem haladni pol- gári bünnök nem tekintik. És mégis ha tekintetbe vesszük, hogy alig van Európában egy város, hol a miveltek s mível- teltenek közt olly nagy különbség lenne, mint épen Deb- reczenben és hogy ennek következtében sehol sem kellene a miveltséget elővarázsló intézeteket hobbien karolni, azon- ban a tapasztalás mégis azt bizonyítja, hogy azon kevesek is, kik csak az által biztosíthatnák önmagukat, ha minden oldalról egyesülve magokból valami nagyobb szerüt terem- teni képesek volnának, és hogy épen azok erőegyesítés he- lyett erőmegosztásra törekszenek, lehetetlen azt nem gon- dolni, hogy az egyesület, melly illy szellemi alapokon nyug- szik, maga magát nem tarthatja fen. Vannak az egyesítés- nek némelly tényleges de vannak látszólagos oldalai is, mindkettöt egyéb nem, mint szölad akarát s hazafui buzga- lom gyözheti meg, de ennek diadalmaszkodni bajosabb, hol pártoskodások, izgatott szenvedélyek kicsapongása, mível- telenségi viselkedés gyakran előleges szerepet játszanak s viszatasztják azokat, kik miveltebb érzésekkel közeli- teni kívánván, talán egy vagy másban az egyesületnek nem csekély hasznára lennének. *) Örökösön azonban e szabad királyi városban a magyarok nem töje, örökösön a bölcs be- látású kormány, a nemzetnek nem egyszer tanusított lelke- sedése s ezért bár akadályokat látok, mellyek legyözése el- sö tekintetre óriási műnek látszik is, de férfias jellemü és magas tehetségü honfiak állandnak a teendők élire, kiknek nevék, tekintélyük, és befolyásuk egyenlön kezeskedik ar- rul, hogy e szab. k. város lakosait, a politikai reform terén a közjólétet úgy mint miveltség tekintetében nemesíteni s boldogítani fogják. B. B. V.

U. I. Megérintvén a farsangot levelem utóiratában örö- mel kívánok megemlékezni, mint egyik szives meghívásból jelen volt vendég a debreczeni törvényhallgatók vagy mint ök akarják, joghallgatók tánczvizgalmáról. Távoll vagyok at- tól hogy különösen az ifjuságnak nemzetiség mellett a nemes buzgalma, habár csak jelekben mutatkozzék is az, méltóké- pon tisztelni nem tudnám, különösnek látszék mindazáltal nekem a nemzeti lobogókkal tulságosan feldíszített terem- nek inkább lovagló-vagy vivóiskolához hasonná tétele. Ven- dégek azonban a terem terjedelméhez képest igen sokan valának, nagy része a honoratoroknak, hogy általányosan szöljak, Debreczen miveltebb osztályu lakosai. Azon mivel- tséget tanusító magaviselete pedig a törvényhallgatóknak, melly őket a rendre való felügyelésben úgy mint minden- ben méltán ajánlja, örömmel felejteti el a jelen volt vendé- gekkel az orosz fürdői hőséget s a dohányzás szobából a terembe ható füstöt, mellynek kellemetlen illatátul hogy ezu- tán a diszes vendégnök ruháji megkíméltesenek, talán nem fölösleges intézkedés lenne oda üvegajtórul gondos- kodni, hová azt nemcsak a kényelem de a valódi szük- ség is megkivánja. Az indokok, mellyek az illetöket e czél- ra buzdíták, mint ez leghitelesebben tudomásomra jutott, sokkal nemesb és jogszerűbbek valának, mintsem azt né- mellyek felfogni s méltányolni képesek. A farsang Deb- reczenben magányvigalmakon kívül kevés életet nyujt. Az ugy- nevezett polgári casinoi vigalmak alkalmatosságuknál fog- va is keveset élvezetnek, a régibb casinóban pedig egy, mint a polgáriban gyakran olly közönség gyűjtetik hogy fed- del alá, melly magát nem alaptalan okoknál fogva feszben tartja.—E szabad kir. város hátrányai közé tartozik, hogy sem valamely izletes vendéglövel annál kevésbbé bír pedig olly teremmel, hol miveltebb társasági kört alakítani lehet- ne, egyetlenegy hely van s ez a régibb casino tereme, ol- dalszobáival. Megkísérté ezt a részvényes egyesület ma- gának egy estélyre kikerüni. Méltányos is vala kérelme, mivel ezen vigalom méltán úgy vala tekinthető, mint a társasági téren egyesek részéről tett áldozat, mellyel magának a ca- sinoi egyesületnek nemesak első és másod elnöke, de több érdemes tagjai is a részvényes egyesület részökrül mint ké- rök valának s mivel a terem az idén is a jogászoknak, más alkalommal pedig a kereskedöknek is általengedtetett. A bizományi tagok örömmel igérék a teremnek általenged- tetését, a közgyölés azonban nem állalá compromittálni

*) Ezen szavak mellé: pártoskodás, izgatott szenvedélyek kicsapongása, míveltelenségi viselkedés legjobban fog illen következő esemény hi másolata. Egy részvényes társulat, melly Debreczen előkelőinek nem csekély számából magát megalapítá, farsang utolsó napjaiban egy diszes társasági kört képezö, izlésnemesítő tánczestélyt kívánt adni, mellyben minden rangkülönbség nélkül a lakosok nagy része, kétszá- zan felül lett volna meghivandó.

ön kebléből választott bizományi tagjait 's azt egyenesen megtagadta. Szégyenlem azon álokat, melyet én is, mint jelen volt, e' közgyűlésen hallék felhozatni, hogy t. i. azért tagadtatik meg a' kérelem, mivel ez a' casino utolsó vigalmát megmontaná, mely az egyesület jövedelmének egyik ágát teszi! mert valamint egy részben minden részvényes becsület oldaláról felhiva érzette volna magát arra, hogy a' casino utolsó vigalmát mentül látogatottabbá tegye, a' mint már e' tárgyban a' részvényes egyesület részéről határozott is, más részben ha eszembe jut, mily gyarló alapon nyugszik ezen casino jövője 's hasonló eszembe jutnak ama gyűlésbeli pártoskodások, melyek a' megszakadt egyület egyesíteni nem képesek, idegen létemre méltán pirulok oly közgyűlési tanácskozásokon, melyet mindennek inkább, csak tanácskozásnak nem nevezhetek, 's fájdalommal mondom: hogy enyészettél látom egy oly egyesületnek, melynek magas czélait nemcsak tisztelem, de másutt, mint alapító tag, élvezem is. Itt azonban épen az egyesület maga, a' helyett, hogy mentül szilárdabb alpra építene jövőjét, haldoklása végperceit sieteti. Méltatlannak találok e' rüppői eseménynek politikai lapban tovább fontosságot tulajdonítani, de meg vagyok győződve, hogy minden jobb érzésű előtt azok, kik egyes tánczestélyekben is aristokratái elkülönzést, olygarchiai büzt, vallásos egyenlenséget, royal és pseudo-liberal pártot keresnek 's családi gyűlölséget hinteni nem áttalannak, magok csekélységét, ne mondjam miveletlenségét eléggé árulják el. Azok részéről pedig, kiket ezen egyesületben méltán tiszteltek, mondatja velem a' nemes büszkeség e' rüppői eseményre Stobaeus ezen szavait: Sapientiam veram Dii paucais quibusdam dedere, vagy régi magyar közmondás szerint szabadon fordítva: „többet ér a' becsület a' káposztás husnál.“ B. B. V.

Pestmegye rendkívüli közgyűlésének vége.

Febr. 6án folytatott közgyűlésben tisztí jelentések és magányosok kérelmei tárgyalattak. 7én fölvetett az inség dolgában kinevezett biztosság jelentése. A' megye, miként közelebbi számunkban érintők, e' biztossághoz kebléből két tagot nevezett ki; mivel pedig a' nm. Helytartótanács egyszersmind a' húsának a' marha mostani olesó árával nagy ellentétben álló árát említvén a' megyét annak csökkentésére látszik hallgatagon figyelmeztetni, a' megye valódi részvétellel szólván a' nép érdekeihez, az élelmiszerek kiszolgáltatása körül némely rosz lelkűek által gyakorlatba vett zsarolást minél hathatósabban mellőztetni ohajtván választványt nevezett ki, mely adná be tervét 's javaslatát: vajjon lehet e' s mikép a' hús mostani 16 krajczáros árát alább szállítani? E' választvány egyértelműleg a' két város küldötteivel készített jelentést, mely ezen napon olvastott fel. A' választvány mindjárt jelentése kezdetén méltánylandónak véleményzi a' Helytartótanács azon eljárását, mely szerint a' jelen aggasztó körülmények közt figyelmét a' fenforgó szükségre fordítván az élelmiszerek kiméretése körül tapasztalt kihágások megszüntetésére erélyesen intézkedett is. A' rendek a' választvány véleményzése, valamint öntapasztalatuk után is meggyőződésről arról, hogy a' kir. biztosság csak azon rendszabályok életbevitelére ezele, melyek a' megyei és városi küldöttek megegyezésökkel állapították meg 's ekép a' megyének árszabályozási 's felügyelési jogalegkevesebbé sem csökkentetik, az indítványzott méltánylást nemesak megszavazták, hanem küldötteiknek előlött meghagyák, hogy a' szükséges intézkedések megtételére, ugy azok végbehajtására segítségkezet nyujtani kötelességöknek ismerjék. A' hús árának 16 krról alább szállíttatását a' választvány nem javasolhatja; mert igaz ugyan, hogy egyesek ez ellen folyamodványokat nyujtának be a' nm. kormányzókhoz, hol a' vágómarhának olesóságát említék kérelmök fő tókaokul, de ezen okot semmi adatokkal nem hitelesíték, sőt hogy nem is hitelesíthetők, kitetszik onnan, miszerint a' biztosság próbavágatást akarván tétetni, az erre kiszemelt marha oly magas áron kínáltott, hogy a' szándék létesítésébe bocsátkozni nem lehetett. A' választvány arra, hogy a' hús mostani ára nem csökkenthető, megemlíték még azon figyelembe veendő körülményt is, hogy a' nyári időben hízalt marha már nagy részben elfogyott, a' mostani drága élelmiszerek használata mellett javítottakat pedig nem szerezhetni úgy meg, hogy azok kiméretése leszállított áron is lehetséges volna tetemes károsulás nélkül. *) Egy szóval, mivel a' választvány előtt tudvalevő dolog az, hogy azon körülmények, melyek közt a' novemberi gyűlésen egy font hús ára 16 krra szökentettet, még jelenleg is fenállnak, annak folyvásti fentartását véleményzi. E' vélemény támogatására némelyek felhözák a' megyének azon statutumát, miszerint az huslimitáló jogát csak 2szer szok-

ta használni, t. i. minden félévben 's e' félév határideje most még nem következett be; e' statutum félig meddig a' megye iránt némely loyális kötelességeket is feltételez; a' mészárosok t. i. bizván a' rendek határozatában, az illető árusokkal minden idevágó biztosságokra többnyire félévreköték magas szerződéseiket, ha már a' rendek a' hús árát most alább szállítandják, e' szerződés tonkre juttatja a' mészárosokat? (oh oh!) 's egyszersmind kijátzaná az oly fenn hirdetett publica fidest. *)

Azonban a' küldötségek különös részvétellel viseltetvén a' szegénység irányában is, minden lehető eszköz foganatba vételét javasla, melyek a' közkívánat kielégítésére alkalmasoknak ítéltek. E' szempontból indulva' javasla: hogy a' fővárosok hetivásárin épen ugy legyen szabad a' marhahus kiméretése, mint a' sertéshús 's egyéb élelmiszerek árulása; azaz szabad concurrentia. **) De ezen javaslatot a' városok küldöttei habár elvileg pártolják is, létesítését nem támogatják a' mostani hatósági helyzet korlátai közt részint azért, mert ezen intézkedés által a' czéhek szabadítékain esorba ejtetik, részint pedig mivel általa a' város kir. haszonvételei csökkentetnének, mit pedig kamrai engedély nélkül, mint peculiumok, nem tehetnek, de megígérték hogy ezen minden tekintetben üdvösnek mutakozó intézkedés helybenhagyatására legfelsőbb helyekről engedelem adassék. Ezen városimertések ellenében a' rendek czáfólag felhözák, különösen a' czéhek szabadítékait illetőleg a' hentesek és sütők szabályzott egyesületét, kik szinte czéhi kiváltsággal bástyáztatják körül, mint a' mészárosok, és még is meg van engedve: bizonyos napokon az általános sertéshús-árulás, és a' kenyéré; 's miként lehetséges volt a' város kir. haszonvételeit ezek ellenében biztosítani: ugy lehetséges a' marhahus szabad méretése irányában is; nemkülönbön elenyészik azon ellenetvélés is, hogy majd rosz és egészségtelen húst hoznak köz eladásra, mert a' mint megakadályoztat hatni azt, hogy rosz sertés hús nem hozatik be most, ugy megakadályoztat hat az is, hogy rosz marhahús ne hozassék be. Elnöklő főispán-helyettes, mennyire felfoghatók, következő értelembe mondá ki a' határozatot: A' megye meghagyja a' marhahus fontjának mostani 16 krajczáros árát; de a' szegénység helyzetének könnyítése tekintetéből még is elfogadja hetenként a' szabad concurrentiát 's felszólítja a' két város hatóságát, hogy e' végett a' szükséges lépéseket tennék meg a' kormányzókknál, honnan ha tagadó válasz érkeznék, azon esetre a' megye kettős árszabályozást állapít meg; t. i. a' legjobb marhahús fontja marad 16 kr. ennek ismérlet-jeleit pedig kitézetet: ökörben 40, tehénben 30 font fagygyu, mely levágott marhában e' kellék hiányzik, az alantabb árért fog méretni (de menyit? arról hallgat a' jegyzőkönyv!) A' városnak önként ajánlkozó polgárai fognak arra felügyelni, hogy e' rendelkezés czélszerű lehessen, csak arra ügyeljen a' tanács, hogy ezek felvállalt emberséges eljárásaikban becsület 's megtamadások gúnytárgyul ne szolgáljanak. 2 font húsra nyomtatékat adni tilos, azon túl aránylag szabad, 16 fonttól 3 fontnál többet nem (egész a' végtelenig?)

Ennyi a' gyűlésről intensitive. Mi annak extensiv képét illeti, szabad legyen az illetőket csak két rövid és alázatos észrevételre figyelmeztetni, első: hogy a' conservatív szónokok több készültséggel lépjenek a' tanácskozási terembe, vagy maradjanak ki; mert kacaj-támasztás ellenkezik a' helykomolyságával; második: hogy a' karzatot körülfontó válogatott hölgyesereg, melyet én is szívesen üdvözlök politikai ügyeink iránti részvételében, — a' szónokok helyesb mondásait ne kíséresse esaltgó tapsokkal, ez színházi jelenet-ésérti a' tanácskozási tér férfias méltóságát! Egy éjlen elég a' magán-meggyőződések nyilvánítására. K. P.

Varasdmegyei közgyűlés. Február 16án főispáni helyettesünk által rendkívüli közgyűlésre hivatánk össze. Sok a' rendek közül örült, hogy ismét láthatják egymást a' zöld asztalok körül 's hogy az ily zászló alatt ismét izgathatnak, fenhangon tanusítván azt: mikép Horvátország alkotvány nélkül is Horvátország marad. Megyénk intelligensnek nevezett része eddig mondhatni többnyire a' veres siphás pártnak volt hódolója, annak harezájára ébredt, annak szavára esendesült, aludt, és — és álmódott egy szebb, hatalmas ily jövőről, mióta azonban a' Pestm. által szönyegre hozott horvátországi sérelemügy, mely a' tartománygyűlés rendeztetése által mondatik elkövetettnek, nemesak a' törvényhatóságok termeiben, hanem hírlapok útján is, különösen a' B. p. Híradó és Nemzeti Ujság, de kivált a' zágrábi német pol. lap száraz hasábin is vitatott: az-

*) A' publica fidest biztosító statutumnak soha sem szabad ollannak lenni, mely néhánynak érdekeit a' többség nyomásával legyezesse, Tudósító.

**) Üdvözlőgy szabad concurrentia épületes elve Magyarországnak! mely csak 300 év óta vagy elv' ez oka: hogy tette sehogy sem válhatol! tudósító.

óta Varasdmegye intelligens részének szeméiről a' hályog mindinkább foszlani 's alkotványos létének aggályos helyzetéről mintegy tisztábban kezd gondolkodni. Ime — mily magasztos hatása van még az elfogultságból eredt ferde a' aratnak is! — Mostani gyűlésünkön e' vélemény-habzás, e' nézet-különbség ugy tünt fel, mint éjsötét veremből hirtelen a' fényes nap alá taszított 's épen ezért meggyengült szemű egyed kétes tapogatózása, de ki egy óranegyed mulva, sőt előbb is már tisztán fogja fel a' tárgyakat, 's a' méhet meg fogja különböztetni a' darázstól, valamint a' polgári szeretetet 's alkotványos tiszta elveket is — az elfogultságozta pártduhtól. Csak ezen ösvényen uraim! a' napfény világos ösvényén haladjunk; ez az igazság és erélyesség utja; tuskés ugyan, de egyenes 's ezért a' haladás rajta tévedési veszélynek kitéve nincs.

A' nm. Helytartótanács egy intézvényvel keresé még a' megyét, melyben a' sorkatonaságnak mikénti átszállíttatását, élelmezését, beszállásosát 's egyéb ezen körbe vágó tudnivalókat közli; tulajdonkép ez lett volna tárgya jelen rendkívüli közgyűlésünknek, de a' vörös siphások emlékezve a' rómaiak sokat jelentő mondására: „dum calet ferrum, tundendum est“ nehogy rövid idő alatt irányukban hideg kedélyekkel kelljen találkozniok, a' nevezett tárgyat, mely különben a' szegény adózó nép érdekében kimerítő tárgyalást érdemle, csak hamar leaprózáva, egy — a' nm. m. kir. kanczelláriától érkezett leirat tárgyalásába bocsátkoztak. Voltak t. i. a' rendek közül néhányan, a' számot bizonyosan nem tudom — kik Lentulay Imre varasdmegyei főispán-helyettesé lett kineveztetését sérelmül vevék, nem ugyan az érdekelt kormányférfiu személye elleni nézetből, mert az ellenzéknek illyesmi ez időig nem jutott eszébe, de különösen azon okból, mert a' törvényt mindaddig, míg az saját alkotványos útján eltörölve nincs, tiszteletben tartatni mind a' nemzet, mind a' kormány részéről akarják; mivel pedig az Erdődy grófi családnak a' varasdi örökös főispánságot törvény biztosítja 's az érintett helyettes kineveztetése által annak gyakorlási jogától tetteg eltiltatott, a' törvényt látták megsérte 's ez ellen a' közgyűlésen hathatós ovást nyujtottak be, de mely ovás az ilyrés vasok demonstratiójára félrevertetett, egyszersmind ő felségének tudomására juttatott. Ez alapja a' most leérkezett k. kir. leiratnak. Ő felsége ezen leiratban helyesli a' rendek többségének eljárását, kik t. i. a' kormányi kinevezést tisztelettel fogadták 's helyteleníté azon egyedek tettét, kik a' mondott ovást aláírták 's benyujtották. A' leirat latin hangja pillanatnyi csendet okozott; mely minden kebelben más meg más sejtelmeket támaszta, mert hiszen „quot capita, tot sensus!“

De java most következett. Az elnökség előmutatá Pestmegye ismeretes körlevelét, mely a' horvát sérelmi ügy pártolására szólítja fel Varasdmegye rendeit. Hiszszük, hogy Pestmegye nekünk e' levelet csak pro forma küldötte meg 's ő maga sem hiszi, hogy Varasdmegye ilyrsége saját határozata elleni felszólalást pártoljon; de azért még is jó volt e' levélnek köztünk megfordulnia, mert abból többet hallottunk, 's a' dolog érdemére vonatkozót többet tanultunk, mint a' mult tartománygyűlés számos okiratiból 's az Agramer Zeitung 's vele egyszörűs hangu lapok minden tele irt 's üresen hagyott hasábiból; mi láttuk most a' rejtélyt álaréz nélkül 's megismértük saját valóságában. S. F. főjegyző hosszú, de velőlen beszéddel kezdé meg a' vitát; nem is annyira a' pesti levélről, mint inkább Pestmegyéről, 's különösen annak elferdített irányáról és szándékosan elbérált elveiről disserált. Ezen kerékvágásban haladtak az utána szólak is, különösen egy veres öves, kinek Kossuthal is volt baja. Kár, hogy K. meg nem jelent, ez ur bizonyosan sokat másként ejt vala ki. Midőn az ellenzék derék szónokai az anti-horvátokat a' dolog érdemére hívák fel, 's különösen: hogy a' körlevélben felállított fontos okok czáfolatával mutassák ki a' sérelem állítólagos valótlanóságát; hogy ne kalandozzanak, száguldozzanak idegen terrenumra, ne bántsák a' személyeket, kik hazafiságot, polgári hűséget, alkotványos szabadságot 's municipális törvényszerűséget bizonyosan nem fognak a' varasdi anti-horvátoktól tanulni 'stb. ók, t. i. az ily többség nagy zajjal — mert ész és okok híjányában ez igen jó remedium! — a' tárgyat kimerítettnek erősíték 's reá mindjárt a' határozat is kimondatott: miszerint ő felségének alázatos feliratban a' megye köszönetet szavaz a' horvát tartományokat illető társadalmi jogok kegyes fentartásukért, Pestmegye pedig meg fog kerestetni az iránt, hogy magát Horvátország ügyeibe ne avassa ezentul annál kevésbbé, mert semmi horvát, vagy tót thatóságtól nem hatalmaztatott fel közbenjáró szerepre; egyszersmind Pestmegye meg fog intetni Varasdmegye által, hogy se a' zágrábi nyugtalanodóknak, se Kossuth és párthivei izgatásinak hitelt ne adjon, hanem tisztelje a' horvátok társadalmi jogát 's nemzetiségét, mely törvényeken alapszik 'stb. Szép szó 's ha istentől 's igazságtól származik, igen is jó (?) 9.

*) Nem kell felejtetni, hogy Magyarországnak csak sovány és nem hizott marha vágatik; mi legalább mindig sovány húst kapunk 16 krré, lehet, hogy az illető befolyásu tagoknak kövérrel szolgálunk. Tudósító.

Sopronymegyei közgyűlés folytatása 's vége.

A' megyei levéltár folyamatban levő rendeztetéséről tett tudósítása alispán urnak kielégítő az igazságos RRt, ugy az utakról tett jelentése is, mely mind a' mellett, hogy ezen megyének utai 195,194 futó ölet tesznek, a' gondos tatarozás által mégis mindenkor használható állapotban tartanak. Hanem a' Rába vízének kicsapongását gátló eszterük annyira megromlottak, hogy ámbár Rábaköznek majd egész ereje kijavításukra fordított, mégis csak 2982 öl igazított ki, 6838 öl előbbi vészhozó állapotjában maradván. De ezen ne csodálkozzék senki. Az eszterü hosszúsága 46,219 futó öl, és a' gyakori áradások miatt hozzájuk félni sem lehetett. Ezek folytában örömmel jelenté alispán ur a' soprony-bécsújhegyi vaspálya készítését, mely mint reménylünk, már következő esztendőben azon vidékre, melyen keresztül vonul, vidorabb életet 's a' közlekedés 's kereskedés gyorsítása által anyagi hasznot is nagy mértékben idézend elő. Szíves köszönetet mondván szeretett alispánunk a' megye állását előnkbe tükröző 's kielégítő tudósításaért, áttértünk a' politikai közügyek 's külmegei levelek tárgyalására, melyek közt első volt ns Pestmegyének kettős felszólítása egy nemzeti nagy ünnep megünnelésére főhercegnádorunk 50 éves hivataloskodásának örökítő emlékére. Nem volt a' tömört teremben senki, kinek keblében a' hála legszentebb érzete a' dicsőítendő fenséges személy iránt nem ébredt volna fel, 's közakarattal elhatároztuk, most egy háladó lelkes feliratban megköszönni ó fenségének hazánk 's nemzetünk ügyeiben tett boldogító fáradoit, az ünnepély megtartásához pedig annak idejében minden készséggel járulandunk. — Olvastattuk ugyanazon ns megyének egy harmadik levele is, melyben a' horvátországi bonyolodott ügyeket maga felfogása szerint adván elő, oda kívánta birni figyelmünket, hogy mi is, mint alkotmányos állásunk hűségese orjei, azokban, mik a' kormány részéről a' legközelebb tartott tartományi gyűlésben 's kivüle történtek, alkotmány-sértést lássunk, 's azt látván, ó kir. felségéhez mint legnagyobb sérelmet t. i. alkotmány-veszélyt bepanaszoló felirással járuljunk! főisp. helyettes ó mlga komoly megfontolásra 's egymás véleménye iránti tiszteletről szólítván fel a' RRt, a' szabad vitalkozás terét megnyitotta. S. Gy. gy. k. ur volt első, ki szót emelt, 's fontos okokkal bebizonyította, hogy a' kormány Horvátország irányában legkisebb törvénytelenséget sem követett el, következésképpen alkotmány-sértést nem tapasztalván, a' felírásnak sem alapját, sem helyét nem látja. Kimondá ezenfölül nyíltan véleményét Pest megyének szereplése fölött, megiratni akarván a' tisztelt ns megye KK. és RRinek, hogy ha az eddig követett irányban kíván vezérkedni, ns Sopronymegye RRire ne számíson soha, 's ha suprematiát vagy gyámságot igényel a' többi megye fölött, aligha nem csalatkozik számításában; a' kormány ellen minden illedelem-elleni kifejezéseit is kellőleg megróván e' levélnek. Szóltott ezafölül L. P. tiszt. ügyész, azokat, miket az előtte szólott kanonoknak beszédéből felfoghatott, viszszaoltni akarván, de szavai hatás nélkül hangzottak el, haesak azt hatásnak nem veszi, hogy az előtte mondottakat ámitásoknak bélyegezővén általános zugást idézzenek fel tulzó szavai. N. S. th. ur is szinte csak az első indítványt tevő kanonok beszédét ezafölta, semmi folyamatos és indokokkal támogatott beszéddel még föl nem lépven, felszólalni kívántak majd mindnyájan, kik a' szónoklásra hivatást sejtettek keblökben, de kivált a' köznemes-ség megúván a' hosszas vitalkozást (11—12 óra közt kezdetét 's 3—4 óra közig huzódott) határozat-kijelentést sürgette. Mit is 4 óra felé m. fsp. helyettesünk igen nagy többség kívánatára imigy monda ki: Soprony megye RRi Pestnek aggodalma 's nézeteiben a' horvátországi ügyekre nézve nem osztozván, felhívó-levelét tudomásul vesszük. Ez nap megválasztottuk egész évre törvényszéki biráinkat is, 's a' marhahúsnak előbbi határozatunk szerinti árát meghagytuk. — Más nap új esatára hivatánk fel ns Zágrábme-gyének Varasd ügyébe avatkozó, 's az örökös főispánságot bíró Erdődy grófi család sértett jogai viszsza szerzésében apostolkodó RRi által. E' tárgyan is majd mind azok szólaltak fel, kik tegnap a' küzdéstéren állottak, 's hasonló eredménnyel harcoltak; mert ámbár az ellenzék szónokai ékes szólásukban kimeríthetlenek voltak, 's némely köz-lök a' személyeskedés illetlen fegyverével is hadarászni kezdet, de főispánhelyettes ur által rendre igazítottván 's több illynemű méltatlanság egyik részről sem törtévé, a' határozat Zágrábme-gye levelének letételével szavazat után kimondatott háromfelé ágazván a' vélemények, főispáni-helyettesünk azon kérdést tevő fel: akarnak é a' KK. és RR. Zágrábme-gye értelmében felírni? felelet: igen, és nem. Fel-szólítottván kezeik fölemelésére, kik felírni nem akarnak, 50—55 között számítottak. Kik a' felírást sürgették 24—25 találattak. Varasd megyétől felvilágosítás-kérésre csak 4-en szavaztak; 's ha ki azt mondaná, hogy e' vitákban csak a' nyers tömeg határozott, az a' megye erkölcsi erejét még most sem ismerné, és szemeit az igazság igéző fénye előtt szántsándékosan fűnynába.

Temesmegyei rendkívüli közgyűlés. *)

Mult hó 27-én igen számos lbirótól 's nem táblabirótól látogatott közgyűlésünk volt. Kérdezők egymást, valami nagyot és újat gyanítva: „ugyan miért e' nagy szám, honnan e' gyéren tapasztalt nagy részvét közgyűlési ügyeink iránt? és e' kérdésre feleletül nyérők—mint járatlanok izraelben, hogy Pest vármegyének levelét szándék Temesmegyében az el nem fogadtatott' vagy, tudomásul vétetett' homályos verembe taszítani. És ugy lett, a' pesti levél ns Temes vármegye karai és rendeinél megbukott, még pedig feltámaszthatlanul! A' vármegye — csudálkozását jelenté Pest-megyének harezias szózatán, mely a' kormányt vádakkal telézi 's magát sülyeszti izgatás vétkébe. Egy indítványzó th. a' kormánynak a' horvátországi tartománygyűlés irányában tanúsított eljárását már csak azért is helyeslőleg véleményezi vétetni, mert az nem tett mást, mint engedelmet adott a' gyűlés-megtartásra 's utasítá a' bánt, hogy e' gyűlésen rakoncátlan zajongások ne történjenek; de a' tartománygyűlésen hozott határozatokba a' kormány közvelen sem be nem folyt, sem azokat — a' fejedelemhez fölterjeszté-ven, sanctióval el nem láttatá; sőt szónok ur erős hitben él az iránt, hogy a' loyális kormány—tudva az alkotmány ren-deleteit, e' határozatok szentesítettését törvényhozási kör-rön kívül nem is eszközöndi; ennél fogva a' pesti levél egy-szerűleg félre teendő. Ez ellen V. S. és G. I. 's nem több, az az tulajdonképen csak ketten—előadák: hogy a' horvát tar-tománygyűlésen hozott határozatok — ha még oly jók 's üdvösek lennének is, mint nem, azokat nem helyeselheti, mert a' törvényes elemek önkényes kizárásával zavartat-tak meg; 's itt fekszik a' hiba, miért Pest a' kormány eljárása ellen szót emelt, és szót kell emelnie Temesnek is; kiemelék még a' határozatok több pontjait, melyek egyenesen a' tör-vényhozás körébe vágnak, mely joggal pedig egyoldalulag sem a' kormány, sem a' tartományi gyűlés nem bír, az első azért nem, mert csak a' hozott törvények értelmében igaz-gathat 's végrehajthat, a' másik azért nem, mert csak mu-nicipium, 's mint illyen coordinationalis kérdésbe nem bo-csátkozhatik; habár a' tartományi gyűlés nemesak ebbe bo-csátkozott, hanem Fiumét el tulajdonítani-akarásával még a' korona jogaiba 's az ország integritásába is ütközött. Ezeket hallák ugyan az indítványzó és az indítvány pártolói, de vagy nem értették, vagy érteni nem akarták, azért a' felho-zott állítások megczáfolása nélkül határozatott: hogy Pest-megye szelleme Temesben provinciaiis jogot nem nyere; mivel pedig levelét postai rendes uton nem küldötte 's így léptei gyanusának látszanak, ez iránt válaszlássék neki, egyszersmind a' mostani gyűlés határozata is megküldessék. Olvastattuk nádor ó fenségének a' megye üdvözlésére kelt válasza is, mely a' jelen volt rendeket általános örömkifa-kadásokra ragadá. Még más közérdekű tárgyak nem fordul-tak eddig elő. T.

Győrvárosi tisztújítás. Sz. királyi Győr város

tisztújítása febr. 19. 's 20d. napjain tartott mélt. Bezeredy Ignác udv. tan. ur, mint kir. biztos elnökle alatt. Sok re-mény csatlakozott e' választáshoz, mert Győr épen azon i-dőszaknak néz elibe, melyben emelkedése leginkább tiszt-viselőinek erélyességétől függ. Csak futólag említem azt: hogy a' duna-jobb parti vasutnak Győrig leendő vezetése egy az elő-tényezők közül e' város felvirágoztatására. Ha már a' pusztá remény is legközelebb mult időben 30—40 petel emelte a' telkek 's házak becsét, annál nagyobb szerű kilátásokkal kecsegtet annak valósulása. Ez azonban csak ugy történik, ha a' kis Duna Gönyőig szabályozva leend; különben nincs indoka a' vasutépítő-társaságnak itt meg-állapodó pontot kijelölni. És ha ez alkalmat használatlan en-gedi Győr magától elvonulni, akkor bátran elmondhatja ön-magának a' „jó éjszakát,“ megmarad pangásban, sőt idő-vel Gönyőre lehet a' pályadíj. Azért legyen fő feladat: a' kis Dunát olykép szabályozni, hogy innen a' gőzösek kiindul-hassanak 's akkor Győr középpontja felső Magyarország kifejlődése 's kereskedésének. Most van tehát ideje 's ese-lekvő mezeje a' nemes tanácsnak kiküzdzeni mind a' jelen-mind az utókor háliját, 's már csak ez okból is méltán fi-gyelemmel volt mindenki a' választás eredménye iránt. Szép renddel folyt az le, amyi tagadhatlan, és kir. biztos ó mlga érdemeinek koszoruját az öszves polgárság hálás köszö-ne által díszesítve szemlélheté, de a' jövő most már a' vá-lasztottak kezében van 's az idő mutatja meg: méltó vala é örömrünk az eredmény fölött? — A' választás illy renddel eszközöltetett: 19kén szentlelek segítségül hívása után a' disz- és egyenruhásan öszveseregelt polgárság mind kir. biztos ó mlgánál mind m. megyés püspök urnál, kinek biz-tos ó mlga, a' már sokak által és számtalan izben tapasztalt igazszívü vendégszeretet kitünő nyilvánításit élvezé, jegy-veresen tisztelgett. Egyházból a' városi tanásterembe vo-nult mind kir. biztos ó mlga, mind a' ns tanács és választó polgárság nagy számú vendégsereg kíséretében; hol min-denekelőtt olvastattuk a' kir. udvari rendelet, miszerint ó

*) Nem rendes levelezőnkül. Szerk.

mlga királyi biztossá nevezetvé, egyszersmind az eljárai szokás előadatik. Kir. biztos ó mlga megnyitó-beszédében előadá a' választási jog fenségét, annak különösen ez alka-lommal fontosságát 's felszólítá a' választókat, hogy egyéb érdekek mellőzésével azokat emeljék a' ns város tisztikára-ba, kiknek a' felséges fejedelem, haza és Győr városa iránti magasztos érzelmek ismértesek. Felelt erre Steffanics Jó-zsef főbíró ur, üdvözölvé ő mlgát, kit e' város több év előtt választó polgárai sorába emelni szerencés volt. A' szava-zás titkos golyózás által eszközöltetett. Nem mulasztatom el megjegyezni kir. biztos ó mlgának azon közmegelegül-sében részösült eljárását, miszerint az illető kijelöléseket mind a' ns tanács, mind a' választó polgárság meghallgatása u-tán ezeknek ajánlata szerint tevő. Az eredményt a' választási rendszerint ide iromy választópolgárokka lettek: Hupka Gyögy, Folk Ignác, Jankó János, Adler Ferencz, Marton Ignác, Balog Kálmán, Perlaky Dániel, Noiszer Ernő, Frenk Mihály, Schaefer Jakab, Látész Jakab, Kautz Ignác, Fischer József, Singer György és Demetrovics Sándor. 1ső szónok: Tos-cano József, 2ik szónok: Pasperger Antal; tanácsosokká: Klimis József, Landher János és Mendöl István. A' többi tanácsosi hely betöltve levén, maradtak az előbbie, u. m: Csaby József, Tomencsek Ferencz, Beke August, Kövessy Ferencz, Lakatos János, Karvassy Sándor és Hergeszell Ferencz. Kapitány: Hergeszell Ferencz; polgármester An-vander Ferencz; főbíró: Steffanics József. Telki hivatali tisztú: Ekker János. Főhadnagy: Hugli Pál; hadnagyk: Legény József, Putter Sándor és Ikker János. Számtartó: Horvát Endre; számvévő: Czako István; adószedői ellenőr: Somogyi Mihály; árvaivatali ellenőr: Grössing János; se-gédje: Linekker János. Az adószedő, árvák gyámja 's ala-pítványi tárak tisztjei, fő és aljegyzők nem kerültek választás alá; kir. biztos ó mlga által kinevezettek: főügyészszé: Hinár János; tiszteletbeli alügyészszé: Zánthó Kálmán; tör-vényszéki jegyzővé és pertárnokká: Lehner János; levél-tárnokká: Streibig Károly. Bevégezvén eké a' tisztujtást kir. biztos ó mlga sokak áldását nyerve, az egész tisztikar, választó polgárság és számos vendég kíséretében hálaadó isteni tiszteletről, innét pedig megyés püspök ó mlgához vonult, kinek nagyszerű lakoma felett álgundörgések közt áldomások ürítették a' fels. uralkodó ház, a' m. kir. biztos és Győr öszves polgársága üdvére.

A' jégverés ellen kölesönösen biztosító

magyar egyesület kormányzó választványa f. évi jan. 21kén Havas József helytartó tanácsos ur ó nagysága elnökle alatt ülést tartott, melyben a' mult ülési jegyző-könyv hitelesítése után a' részint mélt. Zsedényi Eduárd ur eltávoztával, részint a' szabályok 20d. §ban kitűzött három hivatalév letelével megürrült alelnöki szék betöltése kerül-ven szőnyegre, a' kormányzó választványa az eltávoztott ir-ánti tisztelet-nyilvánítás mellett, helyette köztiszteletben álló nagyságos Havas József helyt. tanácsos urat közfelki-áltással alelnökül választá. Minek következtében a' választ-ványban egy hely megürrülvé, b. Gerliczy Vince ó mlga közakarattal választványi tagul választott. Ezek után az igazgató választványa egy új 's még az eddiginél is tökéle-tesb díjszabályozási rendszer iránt tanácskozott, 's az e' részbeni indítványt elvileg elfogadván, az igazgatót utasítá, miszerint annak sikerítésére a' jövő évben tapasztalandók nyomán tervet készítsen. Egy Oberbergből (felső Austriá-ban) kelt levél, melyben a' magyar jégkármentő egyesület hatásköre ama vidékre is kiterjesztetni kérérik, olvastat-ván, igazgató ur utasítást kapott magának az ottani viszo-nyokról körülményes tudósítás szerzése 's a' kormányzó vá-lasztványa elibe véleményes jelentésadás végett. Igazgató ur indítványa következtében határozatott: hogy a' helyben la-kó tagok közül hetenkint és betürendben egy egy tag az í-rodában akármikor is megjelenvé, az öszves ügyvitelről magának kellő tudomást szerezhessen, igazgató urnak meg-hagyatván, hogy az illető tagokat, a' sor szerint őket érő el-járás iránt figyelmeztesse. — Végre határozatott, hogy a' jegyzőkönyvek ezental mindíg — ha lehet — minden az ü-lésben jelen volt tagok, de minden esetre az előlülő 's leg-alább is két választványi tag által aláírassanak 's meghite-lesíttessenek. — Választványi határozatból Gyurmán Adolf, egyesületi jegyző.

A' sopronyi takarékpénztár január 1jén

1843. nyíltatott meg mult 1845kén 319,497 ft. 3 kr. ezüst p. tétellett be, kezdete óta pedig 682,453 ft. 41 kr. e. p. — A' mi ezen pénzül ismét vissza nem vétetett, abból 178,978 ft. 30 kr. ingatlan, és 98,176 ft. 40 kr. ingó javakra kölesön adatott, a' mindemapi szükségekre pedig a' pénztárban maradt 20,655 ft. 19 kr. e. p. — és olly intézkedések vannak tevé: hogy két hét alatt mindíg egy száz ezer pengő forint legyen rendelkezésül. Fölállítatása idejétől fogva még semmi vesz-tessége nem volt, és még semmi kamat-befizetés nem mara-dott hátra. — Ezen szép eredményeket köszönhetni részint a' választottság ildomos működésének, de leginkább Hofer P.

igazgató, és Flandorffer J. igazgató urak fáradhatlan felügyeléseinek. —

Budapesti napló. (Febr. 24kén.) Bacchus oltárai szerteszéjjel hatalmasan füstölögnek 's fencspongó láng-jok annál magasra emelkedik, minél több szeszt öntenek szokás szerint e' napokban rájuk 's önmagokba az emberek 's emélfogva minél csekélyebb lángja lobog a' józanság 's komolyságnak bennünk — kik t. i. ellenállani gyöngék vagyunk — a' bohózatok 's eltorzítások stereotyp-idejének e' vég perceim. Örök zaj, mozgás, tombolás nappal és éjjel, a' zárt körökben és szabadban, — a' fodrászok, szabók és piperészek 'feledhetlen' napjai, a' bérkocsisok 's lámpahordó függelék-ek aranykora, a' zenészek megváltási ideje, — 's másrészt a' szülők és mulatók meglapult 'erszényeinek üresbéli fátongá-sai, mik rendesen folérnek a' csillogásba netalán fektetett a-rany-reményekkel, a' szerelmesek egymásérti féltékenysége, mely ismét rendszeren felülhaladja az ez időtájtban foganszani szokott szerelmek éleit, — a' test és lélek mámorá 's gyön-gesége — végül a' bár előleg kiadható orvosi látélet a' táncz által okozandó bizonyos halálról: ezek és még számtalan mel-lékség teszik a' farsang alkatrészeit. És ezek mind hajszálig föllehetők fővárosunkban, melynek főleg mostani képét ad-ni akarás több volna t. n. mint a' török bárami napok bohócz-ságit esetelni. Ben a' szentegyházakban a' kitelt szentség imádtatik, 's kiűn a' nyílt ajtók mellett kalapemelve ballag el a' jámbor keresztlyén, 's bünbánólag fogadja, hogy erősen ke-rülendí a' mámort, melynek bünébe az éjjel is esett, 's ime lámpák fényénél ugyszólván akaratlan szegi meg szent fog-a-dását újra zajong, iszik hatalmasan! Ez a' farsang titokszéri varázs befolyása. De hisz köz beszéd szerint a' pokolban is van egyszer lakoma! — pedig hány elem esküszik össze, hogy sokaknak már a' földet is pokollá változtassa? — és hadd leg-yen, hisz még csak néhány óra 's emlékeztető hamut önte-nek omladékon halántékunkra! — Futólagos elmékedésink közepett majd feledők, hogy újdonságokkal is kell szolgáljunk t. olvasóinknak, pedig annyi van, hogy felét jövő számunkra kell halasztanunk, mi már bizony nem ritka mesterségök az újdonságiróknak, hogy a' tárcza soha ki ne fogyjon, jóllehet mi e' szük helyzetben t. n. soha nem éreznük magunkat. Kezdjük a' napi szükségeknél. A' fenálló élelmészeti bizottság szigorú rendelvényei következtében már is több rendbeli élelmész-kezelő közművel, kik ama rendelvényeket áthágni nem átal-lották, kénsedelem nélkül kérdőre 's büntetés alá vonatott, 's a' megrovottak jegyzéke bizottsági elnök urhoz megtekintés végett felküldetett 's egy alkalommal a' városi kapitány meg-biztatott, hogy azon meszárosokat, kiknek vágószékeiben ne-gyed font vagy latmérték hiányzik, ezeknek tüstínti megszer-zése 's alkalmazására kötelezze 's illetőleg szorítsa. A' „nül-lonáirekké“ lenni nem kívánkozó (?) meszárosok, miután legújabbán a' nyomaték-adás is ellátott, mindazok követ-keztében, mik ügyeik 's eljárásuk körül eddigelé határozottak, egész jeremiádokat bocsátanak szóval és írásban mindenfé-lé 's fenhangon panaszkodnak, hogy nekik igy végtére tönkre kell jutniok! Hát miért vagyunk oly szerelmes elválhatlan ba-ráti az egyedáruskodás és limitálásnak? — eresszék csak szabad verseny szárnyaira ügyeteket 's mind tinmagatok, mind a' közönség nyerni fog. — A' meszárosokat, fakeres-kezők és biztosokat, pékek és szappanosokat illető bizottsági nyomtatott rendeletek minden utzasarkon 's közhelyeken láthatók, ugyszinte a' budapesti pékmesterek névjegyzéke is il-létő számaikkal. Tehát nyilvánosság és ellenőrség alá került szegényfejük, kik eddigelé még a' szarkától is rettegünk, hogy valamikélt kicséveg zárt tüzhelyünk féltékenyen őrzött titkai 's eseményiből nyilvánossá lön nevünk, állásunk, keze-lésünk, szám alá rovaítunk mint a' bérkocsisok vagy targon-czások — már ez csakugyan sok! — és ime a' budai pékmes-terek szemlése is megjelennek bizottsági elnök urnál, 's a' rendszabály felfüggesztését szorgalmazták, mert véleményök szerint annak alaja esni a' nyi, mint bizonyos gonosztevőkint nyilvánosan megbélyegzetni. Köszeltem hol vagy? Termé-szetes, hogy főlelők alaplatannak nyilvánított 's kérel-mök ennél fogva teljesítetlenül maradt. Mert egy lap helyes megjegyzése szerint szükséges, hogy e' szükség idején az ille-lők eljárását maga a' közönség is ellenőrizhesse. Mióta e' szí-gorú rendszabályok léteznek, a' fakereskedők is hirtelen lele-ményesek lönnek. Ugyanis farakásaik a' rendes öl szigorú mér-tékére szabotván, hogy magokat kármentesítsék: a' fa árárt 4 — 5 forinttal felszoktették; talárványuk azonban mint halljuk, nem lesz érvényes, mert a' bizottság üdvös hatását e' körre is szándékozik kiterjeszteni. Most összesen 11,672 öl van a' kü-löntéle faraktárakban, miknek birtokosait aligha nem ag-gasztja a' lágy időrei boldog kilátás. — A' középpontú vasut-nál, melynek folytonos építelését legújabb időkben annyi ellenség baleset 's balfogás hátráltatta, jelen pillanatban is-mét vigabban folynak a' dolgok munkáisi, kik azt minap napi-bér-csökkenés miatt tömegesen odahagyák, annak fölemel-tetése következtében ismét visszaözlöltek 's most mintegy 800-an dolgoznak rajta. Hála istennek! nem meszsze van már martius 8ka, t. i. a' társaság közgyűlési napja; jóllehet igen keveset, de mégis valamit reménylünk e' nagyszerű 's üdvös vállalat belügyeinek tisztába hozatala iránt. Ad vocem üdvös vállalat! Hazánk egyik legnagyobb 's leg-dúsabb eredményekkel kecségető vállalatának — a' tiszta-szabályozási anyatársulatnak ernyedetlen munkásságu elnö-ke Széchenyi gróf f. hó 23kán reggel gözösn a' birodalmi székvárosba utazott — 's mi végett utazott édes honfitársaink? az azon vidéki 42 elsőrendű birtokos aláíróval ellátott eredeti szerződésnyvt Bácsbe, 's annak alapján pénzt szándéko-zik — és erős reményünk szerint — bizonytal fog 's eszköz-teni magas kormányunknál — vagy annak segédleme által külföldön. Tiszavölgyi kedves atyánkfiai! jóllehet 's dühös ellenetektől szabadulástok nem lesz sokáig jámbor ohajtá-sok tárgya többé. Szerencse kísérje a' nagy hazafi lépteit! — Harmadszor is üdvös vállalat! Hazai iparunk egyik buzgó e-lomozdítója Nagy József nagykereskedő egy idő óta megye-házunknál dolgoztató intézetnyitás körül fáradozott 's fárado-zásai végre sikerrel koronáztaitak. Szerződést kötött ugyanis a' megyével, melynek következtében a' megyeháznál kellő

lér engedtetik neki által, hol ezentul a' rabokat ezélszerűen foglalkottatandja 's mint halljuk, az intézet még e' hét foly-tában nyitatik meg. Szükségtelen említünk: mennyi 's mily hasznos cél lesz ez által elérve ott, hol a' henység 's roz-társas alkalmi sok büniskolául szolgál, 's hova vitetni sok-szor jutalom a' büntényért arra nézve, kit önnenyhesége szük-kölködés és nyomora kárhoztatott, 's élvezet inkább mint büntetés, a' dologtalan társakkal munka nélkül együtt lehetni, 's tölük még iszonyúbb csínyeket 's fogásokat eltanulhatni. — A' kebelbeli gyógyszerészek nem rég folyamodást nyuj-tottak be a' m. kir. Helytartótanáshoz, miszerint az 1843d. évben kibocsátott gyógyszerárjegyzék utolsó vizsgálatnák 's állapítatnák meg; az erre leérkezett helytartót, intézvény a' gyógyszerészkart oda utasítja, miszerint többrendű árfolya-mok felküldése mellett mindazon orvosszerei czikkeket is, mik-nek ára időközben emelkedett vagy csökkent, névszerint föl-jegyezve adja be, hogy aztán a' szerint állapíthatassék meg az új árjegyzék. Vaióban a' közönség ez előnapjaiban nem kell egyéb, minthogy beteg ágyban is szüntelen kínozzon a' drá-gány renddel. — A' pesti rézműves czéh egy újabb legényrengert tervezett, mely a' városi hatóság útján a' hely-tartótanáshoz helybenhagyás végett fölterjesztetett. Ez tán kengyelűtője egy kis mozgalomnak a' czéhintéstitűi rendsze-rítése 's javítása körül. — A' tolvajságok 's rablások napon-kint szaporodnak 's az emberiség e' tévlelésinél legszomorú-tóbb az, hogy a' gonosztevők sorában nem ritkán élemedett koru emberek is találtnak. Ezeket a' tapasztalás vagy igen sokra tanítva vagy semmire. — A' gyermekbálók mindinkább divatba kezdenek jóni városunkban, számot tudnánk adni, hogy miért vagyunk ellenei az illy mulatságoknak, 's addig is, míg erre kerül t. n. egykor 's sor, csak egy rövid eseménykét hozunk fel. Egy alig 5 éves lányka makranczos sirással fag-gatá anyját, miszerint öneki inkább emi ne adjon, csak ke-ményített szoknyába öltöztesse 's hálba vezesse. Nem a' gyer-mekbálókna kezdődik a' nevelés! — Vasárnap a' Josephi-num című árva-intézetben próbatétel tartatott, melyen néh-ny rómáinkra szolgált a' polgárosztályból számos vendéget lát-hatni, 's legnagyobb rendet 's czélszerű tanítási modort ta-pasztalhatni. Az üdvös intézet körülményei 's mibenlétéről e-gyébirtat bővebben jövő számunkban. — Végül néhány í-rodalmi munkára figyelmeztetjük a' közönséget. A' Fényes Elek és Luczenbacher János felügyelése mellett Vahot Imre állatszerveztett „Magyarföld és népe“ című föld és nép-snei, statisztikai és történeti folyóirat első füzetét már, mint em-lítők, megjelent 's az illető névjegyzék szerint az előfizetők száma eddigelé 600hoz közelit. A' vállalat nagyszerűsége, hasznossága, esinos kiállítás 's érdekes képesekedések-ében kapható. Ara 40 kr. pp. Szerzők a' esinos zsebkönyva-laku kiállítás mellett az árufutányosságra is voltak ügyekkel, hogy a' czélszerűn oktató könyv annál több kézen fordulha-son meg. Ifjúságnak való „Világtörténetek“ már könyvvisz-gálói bírálattal alatt van, 's hihetőleg szinte nem sokára megje-lenendik. — A' „Történeti könyvtár“ 16k. füzeté is megjelent, Mignet után, mint szinte már említők 's jelen füzettel a' Törté-neti könyvtár berekesztetik. ()

Amerika.

Jan. 1jei veracruz hírek szerint Paredes tábornok, ki még csak nemrég a' fenálló mexicói kormány barátjának neveztetett, dec. 15kén San Louis Potosiban 7000 fegyve-res élén a' kormány ellen nyilatkozott 's dec. 21kén a' fő-város felé indult, Herrerrát megbuktatandó. Tehát ismét egy mexicói forradalmeska! A' kormány erélyes ellenálláshoz készült, főparancsnoka Bustamente az egész férfi népséget — 16től 60 évesig — összehívá, számos egyedet elfoga-tott, a' várost torlászokkal körülvétté, 3000 nemzeti őrt fegyverbe öltöztetett 's. Azonban nem kételkedének, hogy csakhamar egész Mexico Paredes hatalmába kerül. Tam-pico dec. 21kén, Veracruz 23kán nyilatkozott Paredes ír-szire. Legújabb tudósítások szerint pedig a' főváros is Pa-redes részire hajlott, legnagyobb nyugalommal. A' lakosság nem katonai része kedvetlenül néz e' katonai zendületet, de sehogy sem mert ellenszegülni. Egyébirtat e', dícteljes ese-ményeknél egyetlen csep mexicói vér sem folyt. „Slidell éj-szakamerikai követet a' kormány nem fogadta el azon okból, mert Mexico elfogad ugyan különösen felhatalmazottat a' texasi ügyet illetőleg, de nem általános felhatalmazottsá-gal bírót; mire az éjszakamerikai követ boszus jegyzéket hagyván maga után, Jalapába vonult, ott kormánya utasi-tását bevárndó.

Britt nyugotindióból jelentik, mikép a' jamaikai vas-ut Kingstown és Spanish-town közt igen jól jövedelmez. Trinidadban szinte szándékoznak egy pályavonalat építeni. — Elgin lord a' jamaikai törvényhozást dec. 31kén igen ba-rátságos beszéddel rekeszté be.

A' rajnai lap egy tulósítást közöl a' redemtoristák által Pennsylvániában alapított St. Maria nevű gyarmatról. U-gyanis a' tiszteletes atyák — igy hangzik a' tudósítás — kik máris uzzenyelt missiót (léritőházat v. egyesületet) bir-nak az egyesült státusokban, 's kiknek feladásuk többi közt a' német elemet az angolamerikaivali összeolvadástól meg-óni, mintegy másfél év előtt egy tervet készitettek, mi-szerint a' már oszladozni kezdett kathol. gyarmatosakat összeszitvén egy új várost alapítsanak, melyben egyszer-mind önszámukra tanulványi 's növendékházat is létesít-senek. Egy amerikai ezredes Benzinger, kihez csakhamar egy

másik szinte már régen Amerikában lakó német és később egy gazdag meklenburgi birtokos — Schöder csatlakozott, ama tervet gyánolítva, Pennsylvania Elk nevű grófságában 91 ezer hold földet vásároltatt meg 's az új város alapja csakhamar meg volt vetve. Éghajlat, föld, tenyészet, vadá-szat nagy mértékben kedvezők a' telepítvénynek 's a' gyar-mat máris virágozó állapotban van, lakosainak száma rövid idő alatt 1200ra szaporodván. A' gyarmathá fölvetel 's föld-és építőhely-osztogatás bizonyos föltételekhez köttetvék, miket egy nagy könyvbe följegyezve minden egyes letele-pülő aláír. E' föltételek a' községi rendre, egyház és iskolák airánti gondoskodásra 's. b. vonatkoznak.

Spanyolország.

A' legújabb barcelonai posta Sabadell és Torosában támadt lázadásokról tudósít, miknek elnyomására Lesaca tábornok febr. 8kán indult több őrségi zászlóaljjal Barcelo-nából. Catalonia helyzete sponkint sulyosabb 's emélfogva a' főkapitány sürgetőleg szorgalmazza hadierejének szapo-rítottását. Az adórendszer, melynek magát Spanyolország nem csekély morgással aláveté, Cataloniában ugyszólván csak nevérol ismértetes, miután az egész tartomány eddig-elé még csak egyetlen egy fillért sem fizetett ez adóból, mely a' többi tartományban sokkal többet hoz be, mint re-ménylették. Bizonyos dolog, hogy a' cataloniai közpénztár nem győzi az ottani csapatok díjfelzetését, elannyira, hogy ezen okvetlenül szükséges költségek-födözés végett nevezetes összegeket vetnek ki más tartományok pénztáaira. Mon egyébirtat az által, hogy a' hadserget rendszeren fizeteti, tulaj-donképi oszlopa a' védje rend és nyugalomnak Spanyolor-szágban, melynek helyzete nélkül már rég legszomorúbbá vált volna. Gonykép hangzik emélfogva, midőn az ember hallja, hogy ezen ország, mely oly kétséges és sajnálatos állapotban van, mégis e' pillanatban hódításokról álmodo-zik 's egykori befolyását Haytiban ismét visszafoglalni tö-rekszik. A' cubai főkapitány valóban hét vitorlás hajócsa-patot küldött San Domingóba 's Madridban erősen remé-lük, miszerint Hayti nagyobb része nem sokára ismét a' spanyol uralmat ismértendi el. — E' remények ha némileg teljesülnének is, csak azért fognak valósulni, hogy a' vesze-tesség annál szembetűnőbb legyen. — Narvaez ministeri-uma feloszlott, 's hir szerint Roncali és Miraflores marquis bizattak meg új cabinet-szerkesztésre. Santa Ana az angol és franciaia udvarhoz Havannából, mint mostani tartóko-dási helyéből oly értelmű nyilatkozást bocsátott, melyben Mexicóra nézve alkotványos institutiókon alapuló monar-chiaia kormányt javasol, 's ezt egy spanyol királyi herczeg-re (hihetőleg Henrik infansra) véli ruháztatni.

Anglia.

Febr. 9kei felsőházi ülésben többrendű kérelem nyuj-tatott be a' miniszteri terv ellen és mellette; előbbiek közt volt egy a' lancasteri grófságból 12,330 aláíróval, melyet Stanley lord adott által. — Alsóházban, miután két új követ mutattatott be a' háznak 's a' gabnatörvények tárgyában szinte többrendbeli kérelem adatott be, Russell egy kérdé-sére Peel következően nyilatkozott: Egyik ülésben azt mon-dám, miszerint a' gabnavám-mérséklés azonnal, mihelyt az indítványom feletti bizottsági tudósítás elfogadtatik, életbe fog jóni. Azt hittem akkor, ez a' dolog rendes előzvények ál-tal igazolt utja; de tapasztalám azóta, mikép minden hason-ló esetben a' vámom megszüntetése vagy mérséklése csak az illető parlamenti acta tökéletes elfogadtatásával kezdő-dött. Egyébirtat a' gabnakérdés minden rovatai közül az általam előterjesztett rendszabály elsőséggel bírand a' tár-gyalásban. „Erre a' miniszter indítványt tön, hogy a' ház bizottsággá alakuljon a' gabnabehozatal és gabnavámok föl-lött. (A' ház minden része teli volt hallgatókkal 's a' minisz-teri jelentés pillanatában zápporkint hullott a' sok petitio, melyek egyike — a' lancashirei gyárgrófsági — 314 ezer aláíróval, 's köv. tartalommal bírt: Peel rendszabálya hala-déktalanul emeltessék törvénynyé, 's csak fájlattható, hogy nem ajánlá a' gabnatörvények tüstínti 's egész eltörölteté-sét.) Peel után közvetlen Miles kelt fel köv. indítványal: „a' ház a' miniszteri terv fölött mához hat hónapra alakuljon bi-zottsággá, azaz a' tervet vesse el. E' tárgyban több napi vitakozásnak néztek elibe, mely iránt azonban a' cityben a' miniszterium győzelmen senki sem kételkedik.

A' Peel politikai kereskedési tervének visszavetteté-sét indítványozta — szónok (Miles) támokait következő négy pontban foglalá össze: 1) Peel terve, melynek okvetlenül mindig tovább tovább kell terjeszkednie, tökéletes felfor-gatására ezévoz a' tulajdonjogoknak 's a' statusszerkezetet erősebb megrendítéssel fenyegeti mint fenyegette a' re-formbill; 2) az irlandi éhség ürügyelt veszélye szerföltött tá-vol áll 's ideiglenes rendszabályokkal minden bizonynal csi-lapítható; 3) az 1842k évi gabnatörvény általán fogva üd-vös hatással bírt — állandó piaczarak fentartását okozván; 4) a' hazai ipar emelkedése Peel hivataloskodása óta nem a' mostani kormány előbbi szabad kereskedelmi rendsza-bályinak eredménye, hanem a' kiterjesztett vasutrendszeré,

mellynek következtében a munka-utáni kérdezősködés megszaporodott 's a vasut ára roppantul emelkedett, valamint eredvénye továbbá a chináivali békeszerződésnek 's az utóbbi évekbeli bő aratásnak. Miles után még több tory nyilatkozott az indítvány ellen és mellett, de szónoklataik kevés érdekel birtanak, míg újra Russell lord öntött egy kis tüzet 's érdeket a tanácskozásba, ki első szolt e' tárgyban a' whigek részéről. „A' támok, ugymond, mellyet elleneink olly határozónak tartanak, miszerint t. i. a' védvámok Angliában századok óta uralkodó rendszer, engem épen nem aggaszt. Mi sok más rendszert, melly az országra nézve ártalmasnak bizonyult, eltörölnék és megsemmítünk, habár százados elidősült szokás védelmezte is. 'S reményem idővel büszkék leendünk arra, hogy e' rendszert összerombolók 's a' dolgok ujabb, jobb helyzete megalapításán munkálkodánk. A' védvámot, mellyet most legujabb időben minden iparág-ra kiterjeszteni színlének, eleinte csak a' földművelésre kérték, és hogy ez tulajdonkép mai nap is szándékuk, a' védvámok ma esti beszédei bizonyítják. De egy illy védvám: beavatkozás a' kereskedésbe 's munkába egyetlenegy osztály kedvért; nem egyéb, mint egy osztály miatt az egész népségre nehezülő adó, mi alatt épen azon osztály, mellynek javára nyilván tett valamás szerint szándékolatik az, csak veszt 's károsul általa. Ezek olly igazságok, miket minden nemzeti gazdasági író elismér; azonban fájdalom, mindnyájan tévutra tértek azon kérdésnél: milly eljárást kell választani a' bajul elismért védvámotól szabadulhatásra? Szónok megengedi, hogy a' védvámokról átmenet a' szabad kereskedelemre nem történhetik néhány egyes érzékeny vesztesége nélkül, 's ezután ama módot és modort veszi taglalat alá, mellyel Peel e' kérdést tárgyalja. — Szónok nézete szerint a' földművelésre 's a' nemzetre nézve sokkal üdvösb leende, ha Peel mostanilépését 1842ben tette volna. A' dolgok mostani állásánál 's tekintetbe vevén a' küzdést, melly már az egész országon átvonul, 's hihetőleg még tovább is fog tartani, a' gabszabályokat tüstintí eltöröltetését szónok legjobb eljárásnak tartja, mit a' kormánynak követni lehetett. Mivel azonban a' Peelféle tervet olly rendszabálynak tekinti, melly a' kereskedelmi törvényhozásnak egy új elvét fogná megalapítani 's az országos érdekek virágzását vagy romlását az illetők cselekvősége 's iparától függesztü fel, szónok el van határozva azt — bár különben o-hajtásától még távol áll — minden kitelhető erejéből gyamolítani. Kénytelen egyébiránt megjegyezni, mikép véleménye, mellyet mult decemberben e' terv fölött nyilatkozott, az azóta történetek által még inkább szilárdult. A' földművelési érdekeknek ezen terv által ajánlott gyamolítás inkább csak színre mint valóságra nézve az. Szónok az ország minden részeiből azt hallja, mikép a' hasznobérlők mindenütt olly hangulatuk, hogy ha az országnak szabad kereskedési rendszer megadatik, a' gabnavámok egyszerre megszüntetését elibe teszik a' fokonszintű vámsökkenésnek. Még néhány kisebb részleteit taglalgatván Peel tervének, végül a' mostani tory kormány szabad keresk. rendszabályinak a' whigek részéről történő önérdék nélküli gyamo-

littatását ama lázas ellenzettel hasonlítja össze, mellyet a' toryk ugyanezen rendszabályok ellen költöttek, midőn azok egykor a' whig kabinet által indítványoztattak. Ha Peel akkor önmagát 's az országot megbecsüli, nagy része elmaradt volna az 1844ki szenedéseknek. Hadd legyen Peel e' dícsőség, hogy a' proletariustokat jobb munkadíjra segíté 's ekkép erkölcsi 's társaséleti helyzeteket javítá; hadd legyen övé a' dícsőség, hogy az ország jóllétét emelé 's jövedelmeit szaporítá: de a' whigeknek örökké megmarad azon elégtelenség diadala biztosítására. (Hangos tartós éljenek.) — Russell után e' nap még Inglis, Fitzmaurice kapitány és Herbert beszélt, míg utóljára O' Brien indítványára a' tanácskozás következő napra halasztatott.

Febr. 10kén folytatván alsóházban a' Peel terve fölötti vitakozás, O' Brien a' miniszteri tervet erősen megtámadá. Hasonló értelemben szolt Bailey, Lefroy 's Granby marquis; a' miniszteri terv mellett ellenben Clements, Gregory 'stb. míg végre Graham az ülést a' kormányterv irathatóság védelmezésével zárta be, mire az e' tárgybani tanácskozás febr. 12kére halasztatott. — A' febr. 11kei alsóházi ülés igen rövid 's érdektelen volt.

Felsőházban febr. 9kén St German gróf (előbb Fortescue lord név alatt irlandi lordhelytartó) meleg érzéssel indítványozá az Irland számáraí kézművek építtetése iránti bill másodszori felolvasatását, mint mellytől nagy előnyeket vár Irland kellekre 's jóllétére nézve. A' bill erre másod ízben olvastatott. Febr. 10k m a' lithvániai szerencsétlen apácák orosz hatóságok általi üldöztetése került szónyegre, felszólítván Kinnaird lord a' brit kormányt, hogy hasonló barbár tettek ismétlését hathatós közbejárulással akadályoztassa. Aberdeen kétségbe vonja az apácák elbeszéléseinek valóságát annál inkább, mivel a' czár Rómában azt állítá, mikép neki ama kegyetlenkedésekről semmi tudomása nincs. (De ebből még nem következik ám amaz elbeszélések valótlanúsága!) Szóló egyáltalában minden diplomatikai beavatkozást ellenez e' tárgyban. Ezzel a' thema elejtetett 's a' ház ülése febr. 12kére halasztatott.

Az éjszakai Invernessben (Skótzsiában) minap ismét a' tavalyiakhoz hasonló kiesapongások történtek. A' köznépgyugyanis febr. 4kén megtámadt néhány hajót, mellyen burgonyát akartak elszállítani 's a' szállítást gátolni eröködött, de a' közbejött rendőrség csakhamar illó korlátok közé utasítá. Következő nap nagyobb számu néptömeg csoportosult össze, néhány tehetősb lakos ablakit töré be 's a' polgármester házat akará felgyújtani. De miután a' lázadási törvény felolvasatott 's a' katonaság mintegy 20 békebontót elfogott, a' esend ismét tökéletesen helyreállott. Illy kihágások egyébiránt ugyanez idő tájban több helyen történtek, mik, miután a' skót hatóságok hivatalos jelentései szerint ott burgonyaszükség nem uralkodik, tán más alattomos indokoknak tulajdoníthatók.

Febr. 12kei felsőházi ülésben Dalhousie gróf kereskedelmi miniszter a' vasuti bizottság további tudósítását adá be, melly is legközelebb az irlandi vasutbill-tárgyalást il-

leté. Egyszersmind Kinnaird lord kérdésére nemsokára benyújtását ígérte egy technikai véleményezésnek azon kérdés fölött: vajjon keskeny vagy széles sínek bírnak előségeggel? Legközelebb mult nyáron 's őszkor több összehasonlító kísérlet tétetett e' tárgyban. Ezután Clanricarde marquis Irland szomorú helyzetét hozá fel, hol az agráriai bűntények és gonosztettek olly növekvésben vannak, hogy Irland nagyobb része mondhatni lázadási állapotban sanylik. St. German gróf: a' kormány nemsokára billt hozand be ezen baj megszüntetésére. Erre az ülés eloszlott. — Az alsóház pedig a' Peel terve fölötti vitát folytatta.

Franciaország.

Febr. 11kén mindkét kamrában folytak a' tanácskozások. Paireknél a' munkások könyvecskéje körül folyt a' vitakozás; a' követeknél pedig a' borhamisítási tárgy forgaszónyegén. Előbbi csak az eddigi törvények bővítésére 's közelebb meghatározására czéloz, jövedőre minden munkás, a' mezői napszámosokat kivéve, köteleztetik egy könyvecskét magával hordani, melly egyedül a' munkás szegődési napját foglalja magában, de viseletére épen nem terjeszkedik ki. A' borhamisítási tárgyról a' National Michelel könyvét hozza fel, mellyben többi közt imez foglaltatik: „Mit az italáruló-hamisításban leginkább kárhuztatok, abban áll, hogy az nemesak megmérgezi a' népet, hanem lealacsonyítja is. A' dolgozó férfi hízodalmasan lép a' csapszékbe és szereti ezt mint szabadsága házát. 'S mit talál itt? Gyalázatot. A' keverék, melly bor nevezet alatt árultatik, megiva, olly hatást gyakorol reá, minőt kétszer háromszor-annyi bor nem gyakorol, elfoglalja agyát, megzavarja szellemét, nyelvét 's teste mozgását. Megrésztögylőlvén üres szembekkel dobja ki az ajtón a' vendéglő, a' gazdag arra megy és mondja: ez a' nép.“ — A' vitakozás azonban nem vezetett kívánt eredményekhez, mert a' bortermesztés — Bordeaux és Macon különféle képviselői nem tudják vagy nem akarják megfogni, hogy hasonló törvény, melly a' szabad borkereskedést rendőrségi felügyázat 's fenytő rendelkezésekkel korlátozná, üdvös lehetne a' bortermesztésre.

Febr. 13kán a' követkamrában 63,200,000 frank kérértet a' marna-rajnai csatorna, garonnei mellékesatorna kiépítésére, 's több hasonló mű létesítésére. A' marna-rajnai csatorna-kiépítésre szükséges 30 millió megis ajánlatott. — Február 14kei követkamrai ülésben a' rendes szombati petitiótárgyalás fordult elő, melly Frankhonban szokás szerint csekély érdekel bir. — A' pairek febr. 13kai ülése szinte meddő volt.

Schweiz.

A' berni nagy tanács febr. 12kei rendkívüli ülésben az alkotmányvizsgálati kérdést tárgyalá. Ez ülésen 71 kérelem nyújtatott be 10,300 aláíróval, kik egy közakarattal a' nép által választott alkotmánytanácsot, 's a' fenálló alkotmány gyökeres átnézetését kívánják. Tanácskozások folytán az alkotmánytanács fenébbértelemben megválasztatását 129 szó 25 ellen elhatározta.

Dunavizállás: febr. 25én 8' 4" 0" az 0 fölött.

16ik szám.

ÉRTESÍTŐ.

1846.

Gőzhajózási jelentés.

Alulirt hivatal tisztelettel jelenti, hogy a' gőzhajók járásait az al Dunán Pest-Zimony közt is megkezdik, 's ha előre láthatlan akadályok nem gördülnek közbe, rendszeren folytatandják is. A' gőzhajók járása közelebb meghatározásig következő leend: Vasárnap február 22kén indul egy hajó egyenesen Zimonyba. Csütörtökön február 28kán szinte Zimonyba, de mind lemeneti mind feljöveti útjában Eszék et érintve 's így tovább minden vasárnap és csütörtökön további hirdetésig. — Elindulás ideje: reggeli hat óra. Pesten, február 17kén 1846.

Gőzhajózási hivatal. 3—3

Dunagőzhajózási társaság.

Alulirt igazgatóság szerencsés a' t. cz. részvényes urakat következőkről értesíteni: Az új, már közrebocsátott rendeletek 18. §ának értelmében a' közgyűlési ülés és szavazásjog azon részvényeseket illeti, kik hat hónappal a' közgyűlés tartása előtt mint tulajdonosai legalább tíz, saját nevükre szóló részvénynek, a' társaság könyveibe beiratvák, cs. kir. alattvalók, birtokuk felett szabadon rendelkezhetnek, 's a' törvény előtt érvényes tanubizonyságot tehetnek. Hogy azonban az új rendeletek 's ügyviteli szabályok foganata a' társaság javára minélelőbb életbe lépjen, a' magas cs. kir. udv. kamarai elnökség legfensőbb felhatalmazás következtében 1846. jan. 6kai parancs által, a' legfensőbbleg helybenhagyott rendeletek tudomásul adatása mellett megállapítani tanácsosnak vélte, hogy a' rendeletek többi intézkedésinek fentartásával, a' rendeletek alapja szerint megtartandó első közgyűlésben kivételesen azon részvényesek bírandnak ülés- és szavazásjoggal, kik három hónappal a' közgyűlés tartása előtt, mint tulajdonosai legalább tíz, saját nevükre szóló részvénynek, a' társaság könyveibe beiratvák.

Alulirt igazgatóság e' határozatot tudomásra boesátván, egyszersmind azon t. cz. részvényes urakat, kik az új rendeletek alapján megtartandó első közgyűlésben ülés és szavazásjogot nyerni kívánnak, felszólítja, hogy részvényeik netán még szükséges átiratásai iránt a' bécsi dunagőzhajózási hivatalban rendelkezzenek.

Ezen közgyűlés f. évi szeptember hónap első felében fog tartatni, a' nap azonban a' rendeletek 21. §sza szerint nyilvános lapok után gyűléstartás előtt legalább 21 nappal fog közzététetni.

A' f. évi martiusban tartandó közgyűlésben ülés- és szavazásjogra nézve még a' régi rendeletek intézkedései érvényesek.

A' cs. kir. szab. dunagőzhajózási társaság igazgatósága 3—3

Dunai gőzhajózás.

Miután az 1846 évi martius hónapban tartandó közgyűlésnek kell az osztalék mennyiségét meghatározni, annak kifizetése azonban 1846. martius 1ső napján történendő, 's ennél fogva az osztalék mennyiségét ezen időben még nem tudhatni: a' cs. kir. szab. dunagőzhajózási társaság ezennel közhírré teszi, miszerint az 1846. évi martius 1jére eső osztalék ideiglen szokott módon tudatillik:

egy egész részvényre 12 f. 30 kral p. p., 's fél részvényre 6 ft. 15 kral, valamint az 500 flos kötelezvények fél évi jövedelmei 12 ft. 30 kral p. p. az illető szelvények mellett f. é. martius 2kától kezdve, a' társaság bécsi pénztáránál (Bauermarkt 582. sz. alatt) kifizetnek.

A' részvény-szelvények fizetés alkalmakor nyomott bélyegjeggyel ellátva szolgáltatnak vissza, miszerint ha a' közgyűlés magasb osztalék-mennyiséget határoz, a' még járandó további mennyiség a' bélyegzett szelvények visszaadása mellett kifizetethessék.

Bécs, febr. 15. 1846.

A' cs. kir. szab. első dunagőzhajózási társaság igazgatósága. 3—3

† **Fejérruhá-raktára a' pesti jóteköny nögyesületnek** jó rendezetű 's osztályza'u állapotban folyvást Liedemann Ferencz B. kereskedésében van „a' szép Magyarhoz“ a' vaczi uteza szegletén, melly becses pártfogónak további figyelmébe annál inkább ajánlatik, mivel ott magyar vászonbul készített fejérruhát is mindenkor kaphatni vagy megrendelhetni. 2—3